

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

MAGYARORSZÁG
KÖZÉPTÁVÚ KÖLTSÉGVETÉSI-STRUKTURÁLIS TERVE
2024

2024. október

Tartalom

1.	BEVEZETÉS	3
2.	A KÖLTSÉGVETÉSI KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁS ÁTTEKINTÉSE ÉS A FŐBB MAKROGAZDASÁGI ÉS KÖLTSÉGVETÉSI VÁLTOZÓK ÖSSZEFOGLALÁSA	4
3.	MAKROGAZDASÁGI FORGATÓKÖNYV ÉS FELTÉTELEZÉSEK	5
3.1.	Gazdasági folyamatok	5
3.2.	Potenciális növekedés	6
4.	KÖLTSÉGVETÉSI ELŐREJELZÉS	8
4.1.	KÖLTSÉGVETÉS-POLITIKAI CÉLOK	8
5.	ADÓSSÁGGAL KAPCSOLATOS ELŐREJELZÉSEK	11
6.	REFORMOK ÉS BERUHÁZÁSOK	12
6.1.	NÖVEKEDÉSÖSZTÖNZŐ POLITIKÁK	12
6.1.1.	VÁLLALKOZÁSFEJLESZTÉS, TERMELÉKENYSÉG-JAVÍTÁS	13
6.1.2.	KUTATÁS-FEJLESZTÉS ÉS INNOVÁCIÓ	13
6.1.3.	DIGITALIZÁCIÓ	14
6.2.	ADÓZÁS	14
6.3.	ÜZLETI KÖRNYEZET, SZABÁLYOZÁS	15
6.3.1.	KÖZIGAZGATÁS	15
6.3.2.	KÖZKIADÁSOK HATÉKONYSÁGA	15
6.3.3.	ANTI-KORRUPCIÓ	16
6.4.	FOGLALKOZTATÁSPOLITIKA	16
6.5.	DEMOGRÁFIA	17
6.5.1.	CSALÁDPOLITIKA	17
6.5.2.	NYUGDÍJRENDSZER	18
6.5.3.	LAKÁSPOLITIKA	19
6.6.	SZEGÉNYSÉG ELLENI KÜZDELEM, TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS	19
6.7.	OKTATÁS	20
6.7.1.	KÖZNEVELÉS	20
6.7.2.	FELSŐOKTATÁS	20
6.7.3.	SZAKKÉPZÉS	21
6.7.4.	FELNŐTTKÉPZÉS	21
6.8.	EGÉSZSÉGÜGY	22
6.9.	FENNTARTHATÓ GAZDASÁG	22
6.9.1.	ENERGIAPOLITIKA	22
6.9.2.	ZÖLD KÖZLEKEDÉS	23
6.9.3.	FENNTARTHATÓ KÖRNYEZET	24
7.	AZ IMPLICIT ÉS FÜGGŐ KÖTELEZETTSÉGEKRE VONATKOZÓ INFORMÁCIÓK	26
8.	MELLÉKLET (TÁBLÁZATOK)	27

1. BEVEZETÉS

Az Európai Unió (EU) tagállamai a 2024. április 30-án hatályba lépett új gazdasági kormányzási keret részeként 2024-ben első alkalommal készítik el a középtávú költségvetési-strukturális tervüket (továbbiakban: terv). A nemzeti középtávú költségvetési-strukturális terv parlamenttel való konzultációjára a 2025. évi költségvetési törvényjavaslat Országgyűlés részére történő benyújtását követően nyílik lehetőség.

A 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerint a tervnek tartalmaznia kell a nettó kiadási pályát, valamint az alapul szolgáló makrogazdasági feltételezéseket és a költségvetési és strukturális intézkedéseket, biztosítva az új gazdasági kormányzási keret költségvetési követelményeinek való megfelelést. A rendelet előírásai közé tartozik, hogy az államadósság GDP-hez viszonyított arányát a tervezési horizonton csökkenő pályára kell állítani akként, hogy a GDP 60%-a és 90%-a közötti induló adósságráta esetén a rátának átlagosan, legalább évi 0,5 százalékponttal kell csökkennie. Továbbá az államháztartási hiányt fokozatosan a GDP 3%-a alá kell mérsékelni, és középtávon ezen érték alatt kell tartani úgy, hogy a strukturális hiány nem haladja meg a GDP 1,5%-át. Ezen javaslatok egybevágóak a magyar kormány saját terveivel is.

Annak érdekében, hogy a tagállamok a követelményeket teljesítsék, az Európai Bizottság (továbbiakban: Bizottság) 2024. tavaszi

makrogazdasági előrejelzésén alapuló referenciapályát készített, amelyet 2024. júniusban küldött meg a tagállamok részére, valamint a terv a rendelkezéseknek megfelelő elkészítéséhez lehetőséget biztosított a tagállamoknak technikai párbeszéd folytatására. A referenciapálya teljesíti a rendeletben meghatározott követelményeket.

Magyarország Kormánya továbbra is elkötelezett a költségvetési hiány fokozatos mérséklése és az adósságráta csökkentése iránt, ezzel is biztosítva a gazdasági növekedés szempontjából is kulcsfontosságú makrogazdasági stabilitást.

Előretekintve az alacsony infláció és a jövő évben lendületet vevő növekedés hozzájárul a költségvetés pozíciójának megerősítéséhez. A korábbi évekhez hasonlóan kiemelt cél marad a családok támogatása, a nyugdíjak értékállóságának biztosítása a rezsicsökkentés fenntartása, emellett továbbra is hangsúlyos szerepet kap a honvédelmi képességek megerősítése. A magyar államadósság-kezelésben továbbra is stratégiai irány a külső kitettség csökkentése, a devizaarány alacsony szinten tartása, valamint az adósság hátralévő futamidejének növelése.

2. A KÖLTSÉGVETÉSI KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁS ÁTTEKINTÉSE ÉS A FŐBB MAKROGAZDASÁGI ÉS KÖLTSÉGVETÉSI VÁLTOZÓK ÖSSZEFOGLALÁSA

A tervben alapul vett makrogazdasági pálya 2024-ben 0,8 százalékos, 2025-ben, 3,4 százalékos, míg 2026-2028. években 4 százalékot meghaladó gazdasági növekedéssel számol. A potenciális növekedés a jövő évtől várhatóan visszatér a korábbi, 3 százalékot meghaladó trendjéhez. A fogyasztói ár-index 3,7 százalékos lehet idén, 3,2 százalék 2025-ben, majd a jegybanki célnak megfelelő 3 százalékon alakul 2026-tól. A GDP-deflátor – a folytatódó gyors reálkonvergencia folyamányaként – 2024-ben 8,0, 2025-ben 4,0, 2026-2028-ban pedig 3,2 százalék körül alakul.

A tervben vállalt költségvetési kötelezettségvállalás értelmében a nettó kiadás átlagosan 4,7 százalékkal fog emelkedni. A hiány 2025-ben 3,7 százalék, 2026-tól pedig 3 százalék alatti lesz.

A strukturális egyenleg a 2025. évi -2,7 százalékról 2028-ra fokozatosan -1,5 százalékra javul. Az államadósság továbbra is csökkenő pályán marad, évente átlagosan, GDP-arányosan 1,4 százalékponttal mérséklődve.

3. MAKROGAZDASÁGI FORGATÓKÖNYV ÉS FELTÉTELEZÉSEK

Az Európai Parlament és az Európai Tanács 2024/1263 rendelet rendelkezéseinek megfelelően ez a fejezet mutatja be azt a makrogazdasági előrejelzést, amely a magyar középtávú költségvetési-strukturális tervben szereplő nettó kiadási pálya alapját képezi.

3.1. GAZDASÁGI FOLYAMATOK

Az elmúlt évek számos kihívása ellenére a magyar gazdaság megőrizte a korábban elért eredményeket és erős fundamentumait. A covid-válságot követően a magyar gazdaság az elsők között állt talpra. 2021-ben 7,1%-os növekedési rekordot regisztráltak, majd 2022-ben 4,3%-kal bővült a magyar GDP volumene.

Az orosz-ukrán háború nyomán kialakuló geopolitikai feszültségek, a szankciók, az energiaválság, magas inflációs nyomás és visszafogott külső kereslet együttes, elhúzódó hatásaként 2023 egészében 0,9%-kal mérséklődött a GDP. Ugyanakkor már a tavalyi év második felétől pozitív változások indultak meg, és azóta egyre több belső tényező támogató hatása érvényesül a gazdaságban, amelyben a magyar gazdaságpolitikai intézkedések is jelentős szerepet képviselnek.

2024 első felében, az uniós átlagot (0,7%) meghaladóan, 1,5%-kal nőtt a magyar GDP volumene éves összehasonlításban, a szezonális és naptárhatással igazított adatok szerint. Az első félév végéig a magyar gazdaság 5,2%-kal haladta meg a koronavírus-járvány előtti időszakra jellemző szintet, amely kedvezőbb teljesítmény, mint az uniós átlag (4,8%). Fontos kiemelni, hogy az elmúlt években Magyarország gazdasága úgy tudott bővülni, hogy az uniós helyreállítási források – Bizottság részéről való jogtalan felfüggesztése következtében – támogató hatása egyáltalán nem érvényesülhetett, sőt tényleges gazdasági károkat okozott. A súlyos gazdasági károsítás két területen fejtette ki hatását: egyrészt a forrásokhoz való hozzáférés hiánya tényleges forrásokat vont el a gazdaság lehetséges erőteljesebb növekedésének és az EU által is támogatott gazdaságpolitikai célokra a megvalósításától (Zöld és

digitális átmenet, K+F tevékenység fokozása stb.). Másrészt a forrásokhoz való hozzáférés folyamatos lebegtetése 2021 óta önmagában olyan, a bizonytalanságot erősítő üzeneteket küldött a nemzetközi pénzpiacoknak, hogy a magyar adósságfinanszírozáshoz kapcsolódó felárak jelentősen megnöttek. A magyar gazdaság eredményeit és költségvetési mutatóit az EU által mesterségesen is nehezített pályának a fényében kell értékelni.

2024 első félévében a növekedést a háztartások fogyasztás-bővülése támogatta a lecsökkentett infláció, a 2023 szeptembere óta ismételten növekvő reáljövedelmek, illetve a fokozatosan oldódó óvatossági motívumok hatására. A nettó export szintén pozitívan járult hozzá a növekedéshez, míg a beruházások visszafogták a nemzetgazdaság bővülését. A termelési oldalt tekintve szintén jól érzékelhető a fogyasztási hajlandóság élénkülése: a piaci szolgáltatások terén jelentős erősödés volt tapasztalható. Az építőipar szintén támogatta a GDP bővülését, míg a forró, aszályos időjárás folyamánként visszaeső terméshozamok miatt a mezőgazdaság, valamint a gyenge külső kereslet következtében az ipar fékezte a növekedést.

2024-ben a magyar gazdaság 0,8%-kal bővíthet elsősorban a fogyasztás fokozatos helyreállításának eredményeként. A fogyasztás további erősödése és beruházások dinamizálódásának következtében jövőre 3,4%-os GDP-bővülés prognosztizálható. 2026-tól fogva pedig tartósan meghaladhatja a 4%-ot a GDP növekedési üteme. Ugyanakkor a továbbra is feszült geopolitikai helyzet, az Európai Unió versenyképességi problémái, közte hangsúlyosan a német gazdaság strukturális kihívásai negatív kockázatot hordoznak a magyar növekedési folyamatokra.

A dinamikus növekedési folyamatokat több tényező is támogatja. Az elmúlt években bejelentett és jelenleg kivitelezés alatt álló feldolgozóipari-termelési kapacitások érdemi többletet jelentenek az árukivitelben 2025 második felétől kezdődően, így 2026-2028-as időszakban a nettó export jelentős növekedést támogató hatásával lehet számolni. A

beruházások alakulását illetően a vállalati szektor aktivitásának helyreállítását támogatja az egyre mérséklődő kamatkörnyezet, a vállalatok felhalmozott megtakarításai, valamint a korábban elhalasztott fejlesztések pótlása. A kkv szektor fejlesztését célzó akcióterv elemei, mint például a Széchenyi Kártya Program feltételeinek kedvezőbbé tétele, a kkv-k beruházásait és versenyképességét támogató tőkeprogram, a kkv-k beruházásait célzottan támogató „1+1” program, a kkv-k exportját élénkítő új hitelprogram, a kkv-k digitalizációs csomagja a kkv versenyképességének és növekedési képességeinek javítása szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak, támogatva a technológiai fejlesztést, az innovációt és a digitalizációt. A programelemek hozzájárulnak a vállalati szektor beruházási aktivitásának élénkítésében. A lakossági beruházások tekintetében szintén dinamikusabb növekedés várható, a jelenleg is elérhető otthontámogatási programokon túl, további lakáspiaci ösztönzők, mint például az önkéntes nyugdíjpénztári megtakarítások lakáscélú felhasználásának lehetősége vagy a Vidéki Otthonfelújítási program, jelentősen hozzájárul a lakáscélú beruházások élénküléséhez. Mindezek mellett a fegyelmezett fiskális politika 2025-től szintén pozitívan járulhat hozzá a beruházásokhoz, főként az infrastrukturális fejlesztések révén.

Az előrejelzési horizonton számos tényező támogathatja a jövedelmek vásárlóerejének növelését, a lakossági fogyasztás további bővülését: egy hároméves bérmegállapodás megkötése a munkavállalói és a munkáltatói érdekképviseletekkel és ennek átgyűrűző hatása a nemzetgazdasági bériáramlásra, a családi adókedvezmény megduplázása, a munkáshitel elindítása, a nyugdíjak reálértékének megőrzése, a közsféra tervezett béremelései, a lakosság jelenleg magas megtakarítási rátájából fakadó fogyasztási tartalékok.

A magyar munkaerőpiacot régóta stabil növekedés és dinamikus bériáramlás jellemzi. A fogyasztás, a beruházások és a termelés várható növekedésével a foglalkoztatottak számának további bővülése várható az elkövetkező időszakban. A munkanélküliség a jövőben is mérsékelt maradhat.

A kiszámítható, a jegybanki célérték közelében alakuló, alacsony infláció segíti a gazdasági szereplők tervezési

döntéseit, biztosítja a vásárlóerő megőrzését, valamint közvetetten csökkenti a vállalatok, a háztartások és az állam finanszírozási költségeit. Mindez növeli a fogyasztói és üzleti bizalmat, valamint ösztönzi a hosszú távú befektetéseket is. Az idei évben 3,7%-ra süllyed az infláció, 2025-ben pedig 3,2%-ra mérséklődhet.

Mindezen folyamatok dinamikus növekedést alapoznak meg az előrejelzési horizonton, amelyhez a fogyasztás, a beruházás és 2026-tól a nettó export is egyaránt pozitívan járulhat hozzá.

3.2. POTENCIÁLIS NÖVEKEDÉS

A potenciális kibocsátás alakulására vonatkozó kilátások kedvezőek Magyarországon. A beruházási ráta továbbra is magas szinten alakul, ezáltal a tőkefelhalmozás potenciális növekedéshez való hozzájárulása az előrejelzési horizonton erőteljes. Mindezt elősegítik a feldolgozóiparban rövid- és középtávon megvalósuló nagyvállalati kapacitásbővítések, az európai uniós források gazdaságba való becsatornázása, az elkövetkező években várhatóan alacsonyabbá váló kamatkörnyezet, az idei évben elhalasztott állami beruházások megvalósítása, valamint végül, de nem utolsósorban a Demján Sándor program elemei.

A dinamikus növekedési képességet erősíti, hogy a munka és tőke relatív árának alakulása további ösztönzőként hat a termelés automatizálására, digitalizálására, amely szintén a beruházások és a tőkeállomány, valamint a termelékenység emelkedését eredményezi. A korábban megkezdett feldolgozóipari beruházások termőre fordulásával, valamint modern termelési technológiát alkalmazó, új külföldi beruházások megjelenésével a nemzetgazdaság termelékenységének növekedése felgyorsulhat. Emellett a digitalizációt, innovációt támogató kormányzati intézkedések is hozzájárulnak a magyar gazdaság hatékonyságának emeléséhez. Mindezek eredményeképpen a termelékenység potenciális növekedéshez való hozzájárulása fokozatosan emelkedhet az előrejelzési horizonton. A Magyarországnak jogosan járó RRF források felszabadítása komoly további támogatást jelentene a célok gyorsabb teljesüléséhez.

Össességében, a növekedés tényezőit tekintve előreláthatólag folytatódik a 2017-2019 években érvényesülő tendencia, miszerint a magyar gazdaságban egyre inkább az extenzív, főként munkaerő-bővítésen alapuló növekedésről, a hatékonyságot és termelékenységet előtérbe helyező az intenzív fejlődés felé terelődik a hangsúly.

A kibocsátási rés 2023-ban negatív tartományba fordult, az orosz-ukrán háború és a szankciók következtében felgyorsult infláció nyomán szigorodó

jegybanki politikák, valamint a lanya külső konjunktúra eredményeképpen. Az idei évben az óvatossági megfontolások lassítják a belső kereslet növekedési ütemét, emellett a továbbra is gyengélkedő külső konjunktúra is visszafogja a magyar gazdaság teljesítményét. Mindezek hatására a kibocsátási rés 2024-ben -2,5 százalékra nyílhat és 2025-ben is -2 százalék körül alakulhat. A kibocsátási rés a gazdasági növekedés dinamizálódásával párhuzamosan, fokozatosan záródhat 2028-ig.

4. KÖLTSÉGVETÉSI ELŐREJELZÉS

4.1. KÖLTSÉGVETÉS-POLITIKAI CÉLOK

A várakozásaink szerint a gyorsuló növekedés és az alacsony infláció a korábbinál kedvezőbb lehetőséget biztosítanak a költségvetés pozíciójának megerősítésére. Ennek megfelelően kiemelt szemponttá válik a hiány és államadósság csökkentése, valamint a pénzügyi stabilitás fenntartása.

A korábbi évekhez hasonlóan kiemelt cél marad a családok támogatása, a rezsitámogatások biztosítása, emellett továbbra is hangsúlyos szerepet kap a honvédelmi kiadások fenntartása. Az adópolitika elsődleges célja továbbra is a munka- és a vállalkozásbarát adórendszer fenntartása.

4.2. A 2024. ÉVI KÖLTSÉGVETÉS

A 2023-as évben a kedvezőtlen külső környezet hatására a várnál jóval magasabban alakult az infláció, a gazdaság teljesítménye pedig mérséklődött. A 2023-as költségvetési bázis ezért kedvezőtlenebb, mint a 2024-es költségvetés tervezésekor feltételezett. Emiatt új, az adósság csökkentését biztosító 4,5%-os hiánycél kitűzésére volt szükség. Az új hiánycél ellenére a költségvetés főbb prioritásai nem változnak.

A 2024-es költségvetés a védelem költségvetése, a két legfontosabb terület a rezsivédelem és a honvédelem. Ennek megfelelően a Rezsivédelmi Alap a költségvetés része maradt. A védelmi kiadások prioritást élveznek, értékük 2024-ben is a GDP 2 százaléka marad. A Kormány biztosítja a családtámogatásokat, továbbá a nyugdíjak reálértékének megőrzését. Ez az időközben mérsékelt infláció eredményeként 2024-ben a reálérték emelését jelenti. A közsférában dolgozók anyagi megbecsülésének növelése továbbra is cél, a kormányzati szektor GDP-arányos bértömege 2024-ben 10,4%-ra emelkedik a 2023. évi 9,8%-ról.

Az állami beruházások tervezésénél prioritás a hatékonyság és takarékoság. A költségvetés a gazdasági növekedést és a foglalkoztatottságot célzó kiemelten támogató projektekre összpontosít. Ezzel összhangban az új hiánycél elérését, biztosítását segítő, döntés született 675 milliárd forintnyi

beruházás elhalasztásáról, ezek a következő években fognak megvalósulni. A kormányzati szektor nettó állóeszköz-felhalmozása az idei évben várhatóan a GDP 4,1%-át éri el, amely a mintegy 3%-os uniós átlagértéknél magasabb.

Júliusban a Kormány további egyenlegjavító intézkedéseket jelentett be, összesen 400 milliárd forint értékben. Ezen intézkedések között szerepel a bankszektorra kivetett adó feltételeinek módosítása, a banki átutalásokra és készpénzfelvételekre vonatkozó pénzügyi tranzakciók illeték emelése, valamint a devizakonverziókra újonnan bevezetett pénzügyi tranzakciók illeték. Az energiaszektorról illetően módosul az Urals-Brent adó. Továbbá vannak még egyéb kisebb bevételi intézkedések, például a bírságok és adóbírságok emelése. A Kormány idén már összesen 675 + 400 milliárd forint összegben hozott egyenlegjavító intézkedéseket az idei évi hiánycél tartása érdekében. Először teljes egészében a költségvetés kiadási oldalán (beruházások halasztása), másodsorban inkább a bevételi oldalon. A fenti lépéseknek és a dinamikus emelkedő nemzetgazdasági béreknek köszönhetően a GDP-arányos adó- és járulékbevételek várható értéke 35,4% 2024-ben, amely továbbra is érdemben támogatja a hiánycél elérését.

4.3. KÖLTSÉGVETÉSI ELŐREJELZÉS

A 2023. évi 6,7%-os hiányhoz képest a Kormány érdemben csökkenti a hiányt az idei évben, a GDP 4,5%-ára. A hiány mérséklése a következő években is folytatódik. A 2025. évi – már korábban kitűzött – hiánycél a GDP 3,7%-a, ezt követően 3% alá csökkenő hiánnyal számolunk. A kitekintési időhorizont végén, 2028-ban – a kibocsátási rés záródásával párhuzamosan – 1,5%-os strukturális hiánnyal számolunk. A gazdasági konjunktúra aktuális helyzetével és a kamatfizetésekkel tisztított ún. strukturális elsődleges egyenleg csökkentésének üteme 2026 és 2028 között egyenletes, a 2028. évi 1,5%-os strukturális hiány elérését biztosító hiánycsökkentési mérték ezen időszakban évente a

GDP 0,18%-a, a kamatfizetések nélkül számolt strukturális egyenlegben.

A hiánypálya a teljes horizonton biztosítja, hogy az adósság csökkenő pályán maradjon, a mérséklődés évente legalább 0,5%-pontot kell, hogy elérjen.

A fenti hiány- és adósságpálya elérését biztosítandó az ún. nettó kiadási indikátor szerinti kiadások növekedési üteme 2024-ben és 2025-ben rendre 4,9% és 6,1% lehet, 2026 és 2028 között éves átlagban 4,2%.

A költségvetési kitekintés alapján az adósságfinanszírozás költsége folyamatosan csökken. A kamatkidadások GDP-arányos értéke 2024-ről 2025-re 4,8%-ról 3,8%-ra csökken, 2026 és 2028 között pedig rendre 3,5%-ra, 3,3%-ra és 3,1%-ra. Az Európai Bizottság által összeállított ún. referencia pályában a teljes 2024-2028-es horizonton a kiadások éves átlagos növekedési üteme 4,2%, a költségvetési kitekintésben szereplő éves átlagos növekedési ütem 4,7%, ugyanerre az időszakra.

A középtávú költségvetési kitekintés az eddig meghozott kormányzati intézkedések figyelembevételével készült. Az előrejelzés főbb feltételezései:

- a bevételi oldalon számolunk a 2024 júliusában meghozott tartós adóintézkedések hatásával,
- 2024. január 1-jétől a CSOK Plusz konstrukcióval, mely a családi otthonteremtési kedvezmény helyébe lépő új támogatási forma,
- a 13. havi nyugdíj kifizetésével, a nyugdíjak reálértékének megőrzésével,
- a pedagógusok bérének emelése mellett a szakképzésben dolgozók és az ápolók béremelésével,
- a honvédelemre fordítandó kiadások GDP-arányosan 2%-os szintjének fennmaradásával,
- közúti és vasúti fejlesztésekkel, ipari parkok kialakításával, területfejlesztési feladatokkal, egyéb gazdasági fejlesztésekkel,

- a hazánkat megillető, európai uniós helyreállítási források folyósításával.

A Kormány 2024 őszén bejelentette az Új Gazdaságpolitikai Akciótervet, amely gazdaságélénkítő intézkedéseket tartalmaz annak érdekében, hogy elősegítse a gazdaság növekedését. A gazdaság újbóli lendületbe hozása mellett a Kormány célul tűzi ki, hogy a konjunktúra helyreállítása bevonó jellegű legyen, a társadalom és gazdaság lehető legszélesebb köre részesüljön belőle, különösen a magyar családok és a magyar mikro-, kis- és középvállalkozások. Az akcióterv alappillérei a bérek növelése, a megfizethető lakhatás biztosítása és a hazai vállalkozások méretének növelése (Demján Sándor Program).

A lakhatás támogatása érdekében lehetővé válik a Széchenyi Pihenő Kártyára érkező juttatások 50 százalékanak és az önkéntes nyugdíjpénztári megtakarításoknak az egyéni döntésen alapuló, átmeneti, lakáscélú felhasználása. A bankszektoral együttműködésben bevezetésre kerülhet egy 5 százalékos önkéntesen vállalt lakáshitel kamatplafon. A kkv szektor támogatását, további megerősítését új intézkedésekkel segíti a kormány. Kiemelendő a „1+1 KKV Beruházás-élénkítő Támogatási Program”, valamint a Széchenyi Kártya Program beruházási típusú hiteltermékei esetében a fizetendő éves kamat 3,5 százalékra csökkentése. Továbbá, a 21 pontos akcióterv részét képezi a családi adókedvezmény megduplázása, a fiatalok életkezdését támogató Munkáshitel Program elindítása és a Vidéki Otthonfelújítási Program bevezetése. Mindezen intézkedéseknek mind a közvetlen költségvetési hatását, mind a makropályára gyakorolt közvetett, az adóbevételekben jelentkező kedvező hatását a 2025-ös költségvetési tervezet tartalmazni fogja.

A magas infláció miatti szigorú monetáris kondíciók és a lakossági állampapírok kedvező kamatozása miatt a kamatkidadások magas szintre emelkedtek az elmúlt években, azonban ezek 2025-től már csökkenésnek indulnak. A hosszú távú hozamok 2024 végéhez képest 140 bázisponttal alacsonyabb szintet érhetnek el az időszak végén.

Az államadósság befektetői szerkezetének diverzifikálása miatt továbbra is fontos cél a hazai

lakosság által tartott államkötvények magas arányának megtartása. A magyar háztartások által elért kamatbevételek is hozzájárulnak a GDP növekedéséhez és közvetve az adóbevételek emelkedéséhez.

Az energiaárak emelkedése érdemi állami szerepvállalást tesz szükségessé a rezsiköltségek alacsonyan tartása érdekében, ennek rendszere továbbra is fennmarad. Mindazonáltal az ezzel kapcsolatos kiadások az energiaárak várható csökkenése miatt 2024 után mérséklődhetnek. A lakossági rezsiköltségek alacsonyan tartása mellett az állami, önkormányzati intézmények, nem állami humánszolgáltatók, valamint az állami közszolgáltató vállalatok is támogatásban részesülnek.

5. ADÓSSÁGGAL KAPCSOLATOS ELŐREJELZÉSEK

A tervben az államadósság középtávú csökkenésének megalapozottsága a Bizottság 2023. évi adósságfenntarthatósági figyelőjében leírt módszertanon nyugszik.

Összhangban a rendeletben leírt 10. cikkel, a vállalt nettó kiadási pálya mellett az államadósság-rátának a determinisztikus forgatókönyvek szerint csökkennie kell, vagy prudens szinten kell maradnia. Emellett kellőképpen alacsonyan kell lennie annak a kockázatnak, hogy a 2028 utáni öt évben az államadósság-ráta nem csökken.

Az adósság minden kedvezőtlen forgatókönyv szerint csökkenő pályára áll és 60% alá csökken középtávon.

A kedvezőtlen forgatókönyvek:

- **Alacsonyabb strukturális elsődleges egyenleg:** feltételezzük, hogy a strukturális elsődleges egyenleg összesen a GDP 0,5 százalékpontjával csökken, az első két év során évente 0,25 százalékponttal, majd ezután is ezen a szinten marad

- **Kedvezőtlen r-g:** a kamat (r) és növekedési ráta (g) különbség tartósan 1 százalékponttal növekszik az előrejelzési horizonton;
- **Pénzügyi stressz:** a piaci kamatlábak a feltételezések szerint egy évre átmenetileg 1 százalékponttal emelkednek.

A sztochasztikus elemzés az Európai Bizottság által kidolgozott módszertant követi, amelynek célja annak vizsgálata, hogy az adóssághányad-előrejelzések mennyire érzékenyek a 2028 utáni első öt évben. Az adósságcsökkentés megalapozottságának kritériuma azt jelenti, hogy az adóssághányad legalább 70%-os valószínűséggel csökken 2029 és 2033 között. A sztochasztikus elemzés eredményei szerint közel 77% annak a valószínűsége, hogy az adóssághányad 2033-ban kisebb lesz, mint 2028-ban, ami meghaladja a meghatározott küszöbértéket.

6. REFORMOK ÉS BERUHÁZÁSOK

Ez a fejezet a 2025-2028 között a Kormány által megvalósítani tervezett kiemelt reformokat és beruházásokat tartalmazza. A táblák és a leíró szövegrész a magyar gazdaság Európai Szemeszterben azonosított főbb kihívásai mentén – az EU Tanácsának Magyarországra vonatkozóan megfogalmazott ajánlásaira fókuszálva – mutatják be az aktuális stratégiákban, kormányzati programokban megvalósítandó legfontosabb strukturális reformokat és egyéb jelentős hatású lépéseket. A terv bemutatja az EU Tanács országspecifikus ajánlásaira adott szakpolitikai válaszokat, így az októberben elfogadásra kerülő 2024-es ajánlások mellett, a 2019 óta elfogadott, releváns ajánlások végrehajtása érdekében tett lépéseket. A kapcsolódásokat a 9. táblázat, valamint a szöveges leírás is tartalmazza.

Ezen túlmenően a terv bemutatja a tervezett reformoknak és beruházásoknak az EU 2024/1263 rendelete 13. c cikkében meghatározott közös uniós prioritások megvalósulásához történő hozzájárulását. A közös uniós prioritások a következők:

1. méltányos zöld és digitális átállás, ideértve az (EU) 2021/1119 rendeletben meghatározott éghajlat-politikai célkitűzéseket is;
2. társadalmi és gazdasági ellenállóképesség, ideértve a szociális jogok európai pillérét is;
3. energiabiztonság biztosítása; és
4. szükség esetén, a védelmi képességek kiépítése.

A 9. táblázat összefoglaló információkat tartalmaz a tervezett reformokról, jelentős hatású intézkedésekről, beruházásokról, egyben bemutatva a Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervhez (HET) valamint ennek forráskeretéhez a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközhöz (RRF) és a Kohéziós Forrásokhoz való kapcsolódásokat, függetlenül e források részarányától az adott beruházásokon belül. A táblázat információi a szöveges részben röviden kifejtésre kerülnek megvilágítva stratégiai kapcsolódásaikat.

A 10. tábla ismerteti azon beruházási igények fő területeit, melyek a reformok megvalósítása érdekében a terv időszakában felmerülhetnek a jelenlegi Kormánydöntések ismeretében. Jelenleg a vonatkozó EU 2024/1263 rendelet alapján bemutatandó beruházási igények azonosítására és számszerűsítésére még nem készített a Bizottság egységes módszertant, illetve értékelési keretet. A tervben bemutatott beruházások a Kormány által tervezett reformokhoz kapcsolódó azon beruházásokat tartalmazza, amelyek hozzájárulnak az EU közös prioritásainak erősítéséhez.

6.1. NÖVEKEDÉSÖSZTÖNZŐ POLITIKÁK

A Kormány számára kiemelt jelentőségű terület a gazdaság erősítése, a hazai vállalkozások támogatása, a munkaalapú társadalom építése. A vállalkozások fejlesztése érdekében már futó és tervezett programok választ adnak a Bizottság 2020. évi javaslatai között megfogalmazott országspecifikus ajánlásokra (CSR) is, mint a kis- és középvállalkozások támogatása, a magánberuházások ösztönzése (CSR3 2020). A kormányzat célja, hogy a magyar vállalatok minél feljebb kerüljenek a termelési, beszállítói láncokban, minél nagyobb hozzáadott értékkel tudjanak az exportpiacra lépni, javuljon a digitális technológiák vállalati integrációja és az alkalmazottak digitális készségfejlesztése. A célok elérése hozzájárul a társadalmi és gazdasági ellenállóképesség erősítéséhez és részben a tisztességes zöld és digitális átállás közös európai prioritásainak megvalósításához.

2024. októberben a Kormány – a koronavírus-járvány és az orosz-ukrán háború okozta megváltozott világgazdasági feltételekre reagálva – a gazdaság újbóli lendületbe hozása érdekében Új Gazdaságpolitikai Akciótervet fogadott el, amely a gazdaság fellendítése mellett célul tűzi ki a társadalom és a gazdaság lehető legszélesebb körének – különösen a magyar családok és a magyar mikro-, kis- és középvállalkozások – bevonását a konjunktúra helyreállításába. Az akcióterv három pillére 21 pontban a következő célokat kívánja megvalósítani: 1. a jövedelmek vásárlóerejének

növelése; 2. az országos lakhatási feltételek javítása; 3. a hazai vállalkozások méretének növelése

6.1.1. VÁLLALKOZÁSFEJLESZTÉS, TERMELÉKENYSÉG-JAVÍTÁS

A 2023 végén felülvizsgált KKV Stratégia a gazdasági növekedés célját szem előtt tartva a vállalkozásfejlesztés eszközeivel kínál válaszokat az új gazdasági kihívásokra és ad megoldásokat a lehetőségek hatékony kiaknázására a vállalkozásoknak (CSR 2020 3.1, 3.3, 3.4, 3.7, CSR 2021 1.3). A vállalkozások KKV ügynökségi modell keretein belül kapnak többféle támogatást a bizalom és együttműködés erősítése, valamint a tudásbővítés érdekében. A technológiai és szervezeti megújulás előmozdítását, a kettős átálláshoz szükséges digitalizációs és energiahatékonysági beruházások megvalósulását elsősorban többféle hitelprogrammal, a leghátrányosabb helyzetű térségekben pedig vissza nem térítendő támogatással segíti a Kormány a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz) vállalkozásfejlesztési prioritásának keretében. A Kormány ezekkel az eszközökkel támogatja a kkv-k termelékenységének növelését és ezáltal versenyképességüket, továbbá erősíti a hazai vállalkozások exporttevékenységét, mind a komoly növekedésre képes vállalati kör esetén, mind a társadalom jelentős részének megélhetést biztosító széles vállalkozói réteg számára. (CSR 2020 3.1, 3.3, 3.4, 3.7)

2024-ben került elfogadásra Magyarország versenyképességi stratégiája (2024-2030) a gazdasági szervezetek versenyképességének javítása, a foglalkoztatási ráta és a beruházási ráta növelése érdekében. Ehhez igazodik majd a jövőben az állami szabályozási rendszer is a dereguláció erősítésével, az adminisztratív terhek lebontása, az adminisztráció ésszerűsítése. A Kormány által 2024 őszén meghirdetett Gazdaságpolitikai Akcióterv egyik eleme a Demján Sándor Program a hazai vállalkozások méretének megduplázódása érdekében. A program többféle eszközt is igénybe vesz, így a vállalkozások számára beruházási támogatások, kamattámogatás, exportösztönzés, adminisztráció-csökkentés és digitalizációs támogatás is elérhető lesz. (CSR 2022 5.2, 5.3, 5.4)

A beruházási típusú intézkedések mellett a fenntartható és zöld beruházások előmozdítása érdekében a magyar Országgyűlés 2023 decemberében elfogadta az ún. ESG törvényt (2023. évi CVIII. törvény). Hosszú távú cél, hogy a Magyarországon működő vállalatok társadalmi, környezeti felelősségvállalásukra fordított forrásai hitelesített és ellenőrzött keretek között tudják a fenntarthatóság céljait szolgálni, és minél több vállalkozás álljon át a fenntartható vállalati működésre, amelyet tudatosan előkészít a klímapolitikai és körforgásos gazdasági célokkal összhangban. (CSR 2020 3.4) A Nemzeti Exportvédelmi Program (NEP) a Gazdaságvédelmi Akcióterv részeként 2020-ban indult két pillérrel, amelyek a hazai vállalkozások nemzetközi piacokon történő megjelenését vagy korábbi külföldi beruházásaik fejlesztését, bővülését támogatják (CSR 2019 3.1). A NEP kifizetés-ösztönző pillérének folytatása a Külpiaci Növekedési Támogatási Program (KNTP) és a Regionális Gazdaságfejlesztési Támogatási Program (RGTP). (CSR 2019 3.1)

6.1.2. KUTATÁS-FEJLESZTÉS ÉS INNOVÁCIÓ

A Bizottság 2019. és 2022. évi országspecifikus ajánlásai (CSR3 ill. CSR5) szerint **Magyarországnak figyelmet szükséges fordítania a kutatási és az innovációs tevékenységeire**, valamint javasolt azt **a beruházásorientált gazdaságpolitika egyik fő pillérévé emelni**. Az egyetemek és a gazdaság összekapcsolása keretében a Kormány egyik kiemelt stratégiai intézkedéscsomagja a Parlament által 2023 júniusában elfogadásra került **Neumann János Program**. (CSR 2022 5.4, 5.2) Összhangban Magyarország Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégiájával (2021-2030) a Program fókuszában a tudásalapú gazdaság megerősítése áll a meglévő intézmények fejlesztésével és olyan új programok megvalósításával, mint a magyar kutatások nemzetközi pályára állítása, a kiváló innovációs ötletek piacra jutásának támogatása, az innovációs befektetéseknek az egészséges életre, a zöld átállásra, a digitális átállásra és a biztonságra fókuszálása. A **Nemzeti Laboratórium Program** a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból (2022 óta 9 laboratórium) és RRF forrásból (B komponens) kerül finanszírozásra (2021 óta 14 laboratórium). A Nemzeti Laboratórium program célja olyan fókuszált hazai csomópontok létrehozása, amelyek összefogják az adott

szakterületek legkiválóbb, legkompetensebb hazai szereplőit – egyetemi tudásbázisokat, vállalkozásokat, kutatóintézményeket – és konstruktív együttműködésen alapuló dinamikus színteret, termékeny környezetet biztosítanak a koordinált felfedező és kísérleti kutatások számára. (CSR 2024 2.4) A hazai költségvetési forrásokból működő NKFI Alap mellett az innováció politika másik fő finanszírozási lába a GINOP Plusz KFI prioritása. A felhívások és keretösszegek kialakítása, véglegesítése folyamatban van az uniós források rendelkezésre bocsátásával összhangban.

6.1.3. DIGITALIZÁCIÓ

A digitalizáció a 20. és 21. század egyik meghatározó jelensége, amely alapjaiban határozza meg szűkebb és tágabb környezetünk következő évtizedeit. Annak érdekében, hogy Magyarország meg tudjon felelni a digitalizáció kihívásainak, a magyar Kormány 4 prioritást azonosított: a kis- és középvállalatok digitális transzformációja és digitális KFI tevékenységének megerősítését, az energiahatékonyság javítását, az elektronikus hírközlő-hálózati infrastruktúra és a digitális kompetenciák keretrendszerének fejlesztését (CSR 2022 5.2, 2020 3.4). Ezen célok elérését mozdítja elő a **Digitális Megújulás Operatív Program Plusz** (DIMOP Plusz, OP) és a Helyreállítási Terv is, amelynek – változó mértékben – valamennyi komponense támogatja a digitalizációs célú reformokat. Az erre allokált forrás a teljes keret 29,8%-át teszi ki, összekapcsolva az összes releváns szakpolitikát, megfelelően így a digitális transzformáció korának és az adatgazdaság növekvő szerepének.

6.2. ADÓZÁS

A hazai adópolitika legfőbb célkitűzése a versenyképes adórendszer megőrzése, a munka- és családbarát, egyszerű adórendszer kiépítése a foglalkoztatás szintjének emelése és az adóelvonási szint csökkentése mellett. A közelmúlt intézkedései közül számos célozta az adórendszer egyszerűsítését, a költségvetési egyensúly fenntartását és az adómegfeleléssel kapcsolatos eljárások digitalizálását. Az energiaszektort, a gyógyszergyártókat, valamint a közmű-szektort érintő extraprofit adók 2024. december 31-én részben kivezetésre kerülnek, megszűnik a légitársaságok különadója és a reklámadó

felfüggesztése 2025. december 31-ig meghosszabbításra kerül, támogatva ezzel a 2024. évi 3.1-es és a 2023. évi 3.4-es országspecifikus ajánlások végrehajtását. A 2022-es 4.4-es, és a 2019-es 4.4-es, az adórendszer egyszerűsítésére vonatkozó ajánlásnak és a gazdasági növekedést és rezilienciát célzó 2-es közös prioritásnak megfelelően az adórendszer további egyszerűsítése érdekében munkacsoport vizsgálja a hatályos adónemek számának csökkentési lehetőségeit (akár kivezetéssel, akár érdemi egyszerűsítést jelentő összevonással). Szintén az adórendszer egyszerűsítését kívánja elősegíteni, valamint a 2023-as 1.3-as, a 2022-es 1.2-es, a 2021-es 1.3-as és a 2020-as 3.4-es CSR-ok és az 1-es közös prioritás digitalizációt célzó felhívásának tesz eleget az esemény alapú adatszolgáltatási platform (EMAP), melynek megvalósítása révén az eddigi többcsatornás, periodikusan összesített adatszolgáltatási rendet fokozatosan felváltja az esemény/tranzakció alapú, valódi egycsatornás működés. A technológiai és bevezetési kockázatok minimalizálása érdekében a HET reformvállalásai közé pilot szakasz megvalósítása került, amiben önkéntes alapon csatlakozó vállalatok bevonásával éles környezetben lehet tesztelni az új rendszer alapfunkcióit. A pilot eredményei alapján lehet meghatározni az általános bevezetés időzítését és az ezt megelőzően szükséges további lépéseket.

Szintén a 2022-es 4.4-es, és a 2019-es 4.4-es, az adórendszer egyszerűsítésére vonatkozó ajánláshoz, és a gazdasági növekedést és rezilienciát célzó 2-es közös prioritáshoz kapcsolódva az adatszolgáltatási rendszer hatékonyságának nagyságrendi javulása érdekében – az EMAP mellett bevezetésre kerül az eNyugta és az eÁFA. Az eNyugta esetében az online pénztárgépeket 2025-től kezdve fokozatosan az elektronikus nyugta kiadására is alkalmas, új technikai eszköz/megoldás, az ePénztárgép váltja fel. Az eÁFA fókuszában pedig már nem az adóbevallás áll, hanem a NAV-hoz beérkezett forrásadatok visszamutatása, automatikusan elkészíthető bevallással. Mindhárom javaslat során közös cél a vállalkozások adminisztrációs költségeinek csökkentése, digitalizáltságuk javítása, az adóelkerülési lehetőségek további szűkítése, továbbá a döntés-előkészítési célú, valamint közigazgatási folyamatokat kiszolgáló adatok időszerűségének, hibamentességének, illetve rugalmas felhasználhatóságának biztosítása anélkül, hogy az többletadminisztrációs terhet jelentsen az

adatszolgáltatók számára. A 2019. évi 4.4-es, és a 2020. évi 5.1-es, az agresszív adótervezésre vonatkozó ajánlásokhoz kapcsolódva a Kormány megtette a szükséges lépéseket, hogy 2025. IV. negyedév végéig egy független szakértői jelentés térképezze fel a vonatkozó hazai szabályok eredményességét.

A lakhatási körülmények javítására vonatkozó 2022-es 3.2-es, a 2023-as 1.7-es, valamint a 2024-es 1.6-os országspecifikus ajánlásokhoz kapcsolódva a családbarát adórendszer egyik átmeneti elemeként az új építésű lakásokra, 150 négyzetméter hasznos alapterületig, családi házakra 300 négyzetméterig, illetve rozsdáövezetekben a többlakásos lakásépítésekre 150 négyzetméterig 27% helyett 5%-os áfa kulcs vonatkozik. További, a családokat támogató adózási intézkedésként a Kormány a családi adókedvezmény mértékét kétszeresére emeli

6.3. ÜZLETI KÖRNYEZET, SZABÁLYOZÁS

6.3.1. KÖZIGAZGATÁS

A magyar közigazgatási rendszer modernizálásának egyik fontos eszköze a digitalizáció, melynek erősítésére vonatkozó 1-es közös pillérre és több országspecifikus ajánlásra (CSR 2023 1.3, CSR 2022 1.2, CSR 2021 1.3, CSR 2020 3.4) válaszul, valamint a HET célkitűzéseivel kapcsolódva számos intézkedés született a közigazgatás területén. A 2022 decemberében elfogadott Digitális Állampolgársági Program folyamatban lévő megvalósítása révén egyre közelebb kerül az eSzemélyazonosítás, ePosta, eFizetés elindítása. Emellett a virtuális kormányablak, az e ingatlan-nyilvántartás, valamint az adatalapú döntéshozatal támogatása és az automatikus adminisztratív döntéshozatali rendszer kiterjesztése is mind hozzájárul az átláthatóság növeléséhez, a szabálytalanságok lehetőségének csökkentéséhez és az ország versenyképességének erősítéséhez – ezzel a 2022. évi 4.3-as országspecifikus ajánlásnak a döntéshozatal minőségét és átláthatóságát javítani kívánó célkitűzéseivel is kapcsolódva. Annak érdekében, hogy a központi közigazgatás területén a stratégiai tervezésben és a jogszabályalkotásban az adatok rendelkezésre álljanak és felhasználhatóak legyenek, az adat-alapú elemzések és a szabályozási hatásvizsgálatok körének kiterjesztése és a felhasználás megkönnyítése (pl. a vizualizációs technikák elterjesztésével) folyamatban van. Emellett a

2024 júniusában meghirdetett (GINOP PLUSZ) „A foglalkoztatáspolitikai intézményrendszer adminisztratív folyamatainak hatékonyabbá tétele” projekt egy hatékony ügyfél-kiszolgálási folyamathoz integrált ügyintézési rendszer kialakítását célozza. A nemzeti informatikai eszközkezelési rendszer megerősítése a közszolgáltatások hatékonyságát és ezen keresztül az ország versenyképességének növelését szolgálja. A Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz) intelligensebb Magyarország kialakítását célzó 1. prioritása átfogó megközelítéssel kíván választ adni az újonnan felmerülő globális, technológiai, biztonsági és fenntarthatósági kihívásokra. A tervezett intézkedések hozzá kívánják járulni egy konszolidáltabb digitális közszolgáltatási tér létrehozásához. A DIMOP Plusz keretében megvalósuló új Virtuális Kormányablak megoldás képes megvalósítani a helytől független ügyféloldali ügyintézés és az ügyintézői támogatást azáltal, hogy gyorsan és hatékonyan, automatizálással támogatva megtörténik az ügyindításhoz szükséges információk összegyűjtése és átadása a megfelelő szakrendszer felé, amivel az általános digitalizáción túl a 2022. évi 5.2-es, az üzleti tevékenység digitalizációját megfogalmazó ajánlást is támogatja.

6.3.2. KÖZKIADÁSOK HATÉKONYSÁGA

Összhangban a Magyarországnak címzett 2023. évi 1.2-es és 1.3-as – a körültekintő, kiadásokat korlátozó költségvetési politikáról, valamint a nemzeti finanszírozású állami beruházások megőrzéséről és a nyújtott támogatások hatékony felhasználásáról szóló – országspecifikus ajánlással a „**Közkidások hatékonyságának javítása kiadási felülvizsgálatok révén**” című reform a HET I. Kormányzás és közigazgatás komponenshez is kapcsolódik. A HET vállalás végrehajtása 2023-tól négy mérföldkő teljesítése révén történik meg. A Pénzügyminisztérium által létrehozott egység (Közkidások Felülvizsgáló Osztály) munkáját egy külső szakértőkből és az érintett szakminisztériumok képviselőiből álló munkacsoport segíti. Kormánydöntés alapján 2023-ban az egészségügyre, a családtámogatásokra és lakhatási támogatásokra (ideértve az ehhez kapcsolódó adókedvezményeket is) fordított kiadások felülvizsgálatára került sor; 2024-ben az oktatásra és a közberuházásokra fordított kiadások felülvizsgálata fog megtörténni. Fontos hangsúlyozni, hogy a

felülvizsgálat egyetlen esetben sem jelent forráselvonást, vagy csökkentést az érintett területeken: a hatékonyság és eredményes gazdálkodás előmozdítását szolgálja. A felülvizsgálat eredményeként szakpolitikai ajánlásokat fogalmaznak meg, amelyeket a következő év költségvetési tervezésébe kell becsatornázni.

6.3.3. ANTIKORRUPCIÓ

Az elmúlt másfél évtized korrupcióellenes stratégiai keretében elért eredményekkel és azon túl is számos intézkedéssel igazolható, hogy Magyarország folyamatosan tett és tesz a korrupció, illetve a korrupciós kockázatok csökkentése érdekében. Az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerrel (EU, Euratom) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján indított kondicionalitási eljárás, valamint a HET keretében Magyarország vállalta, hogy nemzeti korrupcióellenes stratégiát készít. A 2020-2022 időszakra szóló Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiát 2023. június 30-ig Magyarország végrehajtotta, és ezzel párhuzamosan **elfogadta** – a 2019. évi és 2022. évi 4.1-es, a korrupcióellenes keretrendszer megerősítését, az ügyészségi erőfeszítések és a nyilvános információkhoz való hozzáférés javítását célzó, és a 4.2-es, a bírói függetlenség megerősítését szorgalmazó CSR-oknak megfelelően – **a 2024-2025. évre szóló Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiát, és megkezdődött a kapcsolódó cselekvési terv végrehajtása.** Az Integritás Hatóság megalakítását követően az EU által elvárt kritériumok mentén megkezdte működését. A Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia és cselekvési terv a Stratégia 6.2. alpontja alapján a Monitoring Bizottság által és a közzétett Monitoring Mátrix negyedévenkénti aktualizálásával – a Csalás és Korrupció Elleni Stratégiával összhangban – felülvizsgálatra kerül, figyelembe véve a Korrupcióellenes Munkacsoport és az Integritás Hatóság jelentéseinek tartalmát és az általuk végzett munkát.

6.4. FOGLALKOZTATÁSPOLITIKA

Az elmúlt évtizedben uniós szinten is kiemelkedően jól teljesített Magyarország a foglalkoztatottság növelése terén: a 20-64 éves korcsoport foglalkoztatási rátája 2010 és 2023 között 18,5 százalékponttal növekedett, mind a női, mind a férfi foglalkoztatási ráta meghaladja

az EU-s szintet. A magyar Kormány **foglalkoztatási célkitűzése**, hogy a 20-64 éves népesség foglalkoztatási rátája **2030-ra érje el a 85 százalékot** (az EU-s cél 78 százalék), továbbá 500 ezer új munkahelyet hozzon létre és dinamizálja a meglévő munkaerő-forgalmat a munkaerő-kínálat bővítése és fejlesztése révén. Az Új Gazdaságpolitikai Akcióterv célkitűzéseivel összhangban jelenleg is zajlanak az egyeztetések egy **három éves bérmegállapodás** részleteiről a Kormány, a munkaadók, valamint a munkavállalók szervezeteinek bevonásával a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumán. A megállapodás segíti a kiszámíthatóbb bérdinamika elérését középtávon, miközben a vonatkozó uniós irányelv teljesítéséhez is hozzájárul. (CSR 2024 3.5, 2023 3.3, 2022 4.3, 2019 4.3)

Kiemelt cél az **inaktívak körének felkutatása és munkába állítása**, melynek elérését a hazai forrásokból, illetve az Európai Szociális Alap Plusz társfinanszírozásával megvalósuló munkaerőpiaci aktivitást növelő programok, valamint a kormány célzott intézkedései támogatják. A Kormány a 2023-ban elindított aktív munkaerőpiaci eszközök (CSR 2024 3.4) révén egyrészt a foglalkoztatásban, **oktatásban vagy képzésben részt nem vevő** (ún. NEET) **fiatalok arányának csökkentésével**, továbbá a nemek közötti foglalkoztatási rés csökkentésével, azaz a **nők** (kiemelten a kisgyermekes és a hozzátartozó ápolását végző nők) munkaerőpiaci részvételét előmozdító, többek között **rugalmas foglalkoztatási formák bevezetésével** és elterjesztésével tervezi céljait elérni. A munkaerő-tartalék aktivizálását szolgáló intézkedések között kiemelt szerepet kapnak a **fiatalok elhelyezkedését segítő** EU-s és hazai források igénybevitelével megvalósuló programok, melyek célja, hogy a (NEET) fiatalok minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, inaktivitásban, illetve támogassák munkahelyi beilleszkedésüket (Ifjúsági Garancia Plusz Program, Nyári diákmunka program, Munkakör-megosztás elterjesztését célzó program).

A fiatalok támogatása mellett prioritás az idősebb korúak, **az 55 év felettek aktivizálása**. Az idősebb állás keresők foglalkoztathatóságának javítása és elhelyezkedésük ösztönzése a 30 év feletti állás keresők elhelyezkedését támogató munkaerőpiaci program egyik kiemelt célja. **A tartósan állás keresők komplex felméréseinek és fejlesztésének támogatására** 2024-ben pilot jelleggel munkakipróbálási program indul,

amely a súlyosan hátrányos helyzetű, hosszú ideje nem dolgozó regisztrált álláskeresők elhelyezkedését segíti elő hazai forrásból (CSR 2022 3.1). A munkaerőhiány kezelése érdekében bevezetett új intézkedések jellemzően a hazai munkaerőpiaci tartalék mozgósítására, az **inaktívak minél szélesebb körének az elsődleges munkaerőpiacra történő bevonására** fókuszálnak. A munkaerő jobb területi eloszlásának és a **munkaerő mobilitásának elősegítése** érdekében mobilitási támogatást nyújt a Kormány, és munkásszállások kialakítását támogatja (Mobilitási program, Munkásszállások a versenyszférában program). A foglalkoztatási szakterület által koordinált intézkedések a munkaerőpiac rugalmassága és biztonsága közötti egyensúly megteremtését, az inkluzivitás támogatását, illetve a szociális partnerek intézményi kapacitásának erősítését szolgáló szakterületi stratégiai célok megvalósítására irányulnak. Ezek az intézkedések a Szociális Jogok Európai Pillére céljai közül a 4. (A foglalkoztatás aktív támogatása), 5. (Biztonságos és rugalmas foglalkoztatás) a 6. (Bérek) és a 8. (Szociális párbeszéd és munkavállalói részvétel) célokat támogatják (CSR 2020 2.1). A foglalkoztatás bővítése és a munkaerőhiány tartóssá válásának elkerülése érdekében a már folyamatban lévő, illetve még előttünk álló technológiai változásokra is tekintettel további hosszú távú szakpolitikai cél a **munkavállalók képzése, kompetenciáinak fejlesztése** (CSR 2023 3.2, 2019 2.1) az élethosszig tartó tanulás lehetőségéhez hozzáférés biztosításának elősegítésével. A **kkv-k kapacitásbővítése támogatásának** kormányzati célja, hogy hosszabb távon segítse alkalmazkodásukat a zöld és a digitális átállás okozta kihívásokhoz és a munkahelyek fenntartásához. Emellett több program indult a **vállalkozások versenyképességének és termelékenységének növelését, valamint a foglalkoztatás bővítését** célozva képzések, kapacitásbővítő beruházások, technológiai fejlesztések támogatásával.

Az Európai Tanács az orosz-ukrán konfliktus miatt aktiválta az átmeneti védelmi mechanizmust az Ukrajnából menekülni kényszerülő emberek számára. Az átmeneti védelem ideje alatt **Magyarország befogadja és támogatja az Ukrajnából menekülteket** (CSR1 (2022)). Hazai forrásból létfenntartási támogatást és a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokat, nyelvi képzést, valamint vállalati

gyermekmegőrzést biztosít a Kormány. A "Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések" és a „Fővárosi Foglalkoztatási Paktum” projektek a TOP Plusz keretében támogatják a megyei foglalkoztatási problémák kezelését, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, térségek integrációját a szociális gazdaság, valamint a helyi termék és szolgáltatásfejlesztés ösztönzésével.

A munkanélküli segélyezés időtartamát a Kormány nem tervezi továbbra sem meghosszabbítani, tekintettel arra, hogy a **hangsúly továbbra is az érintettek munkaerőpiaci elhelyezésén van**, melyet a fent vázolt politikák, valamint a közfoglalkoztatás aktivizáló elemei megfelelően kezelnek (CSR 2022 3.1). Az álláskeresési ellátás összegének emelése és folyósítási idejének hosszabbítása (CSR2019 2.2, CSR 2020 2.1, CSR 2022 3.1, CSR 2023 3.1, CSR 2024 3.2) negatívan érintené a gazdaság fejlődését és szerveződését, a gazdasági tevékenységet folytatók általános, együttes érdekeinek érvényesülését is. Kitalná az ismételt munkába állás kezdő időpontját, nehezítve a munkaerő pótlását egyes szektorokban. A nagyságrendileg **65-70 ezer fő halmozottan hátrányos helyzetű álláskereső számára biztosítani kell a közfoglalkoztatás lehetőségét** mindaddig, amíg a rendszeres munkavégzésre más alternatíva nincs a számára. Több program célozza az érintettek kimozdítását a közfoglalkoztatásból, ösztönözve a versenyszférában történő tartós elhelyezkedésüket, valamint a szociális szövetkezetek foglalkoztatási képességének növelését, önfenntartó piaci szereplővé válását. A foglalkoztatáspolitikát érintő reformok hozzájárulnak a társadalmi és gazdasági ellenállóképességet (2.) célzó közösségi prioritás megvalósításához.

6.5. DEMOGRÁFIA

6.5.1. CSALÁDPOLITIKA

A Kormány a 2010 után meghirdetett családbarát fordulat keretében a gyermekvállalást ösztönző intézkedések sorát vezette be. Összhangban az Európai Bizottság országjelentéseiben foglalt céllal, valamint a 2019. évben megjelent országspecifikus ajánlással (2019 2.1) az **EFOP Plusz Család- és ifjúságügyi fejlesztések** programban tervezett intézkedések célzottan segítik a **nemek közti egyenlőtlenség csökkentését és a nők munkaerőpiaci visszatérését**.

Az eddigi eredményeket alátámasztja, hogy miközben Magyarország a családalapítás támogatását is előtérbe helyezte, a 15-64 éves korosztályban a női foglalkoztatási ráta folyamatosan emelkedett az elmúlt években. 2024 második negyedévében a ráta 71,2 százalékra nőtt, ami 4,9 százalékponttal magasabb, mint az EU-ban mért adat, és a férfiak és nők rátája közötti különbség 7,7 százalékpont Magyarországon, miközben az EU-ban 9,1 százalékpont a nők hátránya. A 2021-2027-es fejlesztési időszakban Magyarország továbbra is kiemelt figyelmet fordít a nemek közötti egyenlőtlenség csökkentésére. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban (2021-2030) akcióterv” 2023-2024. évekre vonatkozó intézkedési terve után jelenleg kialakítás alatt áll a 2025-2026. évekre vonatkozó intézkedési terv. Az Akcióterv szakmai tartalma és az indikátorvállalások teljesítése mellett a teljesítés része a civil és szociális partnerek részvételének biztosítása (2024 3.5, 2023 3.3).

Az Akciótervben a gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó intézkedések bemutatják, hogy a 2019. évi igényfelmérés alapján hogyan valósul meg több forrásból (RRF, TOP Plusz, EFOP Plusz, DIMOP Plusz) a **komplex bölcsődefejlesztés**, és 2030-ig e fejlesztések hogyan javíthatják a bölcsődei ellátás területi lefedettségét. A Kormány a következő területek fejlesztéséhez járul hozzá: a bölcsődei ellátásban dolgozók ösztönző rendszerének kialakítása; munkahelyi bölcsődék létrehozása; a nevelők bér- és járulékainak, valamint eszközfelszereltség támogatása; a bölcsődei férőhelyek jelentős bővítésének megvalósításáig az egyes bölcsődetípusok személyi térítési díjának támogatása. Az egyszülős, menekült háttérű családok, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket nevelő családok esetén 30 százalékkal magasabb összegű a térítésidj-támogatás. A komplex bölcsődefejlesztés számos ajánlás végrehajtásának alapvető feltétele, az aktív munkaerőpiaci intézkedések, a szociális ellátórendszer és az iskolázottság átfedésében.

A HET Demográfia és köznevelés komponensének céljai között szerepel a **korai nevelés feltételeinek bővítése**, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, az esélyegyenlőség erősítése, a foglalkoztatás aktív támogatása, a minőségi oktatáshoz való hozzáférés javítása, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúly erősítése (CSR 2024 3.2, 3.3, CSR 2024 2.3,

CSR 2022 3.2, CSR 2020 2.2, 2.3). A demográfiai célok eléréséhez átfogó megközelítést alkalmaz a Kormány, a születések számának növekedését és ezzel párhuzamosan a női foglalkoztatás arányának emelkedését a családi támogatások rendszerén túl az intézményi és szociális háló megerősítésével, az egyéni élethelyzetre szabott segítségnyújtás lehetőségével kívánja elősegíteni. Az **Otthonteremtési Program** demográfiai és társadalmi szempontból a Kormány családpolitikájának egyik legfontosabb programja. Az elmúlt egy év során ennek érdekében jelent meg a 2024-től elérhető Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) Plusz támogatott hitel, és alakult át a 2019-ben elindított Falusi CSOK támogatás (CSR 2023 1.7), illetve módosult a Babaváró támogatás. A **Babaváró támogatás** 2024-től emelt összegben igényelhető, szabadon felhasználható, ugyanakkor a kérelmezők a bevezetés óta folyósított összeg hozzávetőlegesen felét ingatlanvásárlásra vagy felújításra fordították (CSR 2019 2.2).

6.5.2. NYUGDÍJRENDSZER

Magyarország az RFF-hez kapcsolódó mérföldkő teljesítéséhez független szakértő jelentését kérte a magyar nyugdíjrendszer fenntarthatóságáról. Ennek alapján a magyar nyugdíjrendszert a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) szakértői vizsgálták. A magyar nyugdíjrendszerről készített jelentésük 2024. július 26-án jelent meg az OECD honlapján. A jelentés elkészültével Magyarország a mérföldkővet teljesítette. Ugyanakkor az Európai Bizottság nyomására felkért szakértő javaslataival, a szigorításokkal a Kormány nem ért egyet, azokat nem támogatja.

A független szakértők ugyanakkor a jelentésben számos kérdésben elismerően nyilatkoztak a magyar nyugdíjrendszer helyzetéről és az elért eredményekről. Ezek közé tartozik, hogy az időskori szegénység megakadályozása szempontjából a magyar nyugdíjrendszer jól teljesít, amit bizonyít, hogy Magyarországon még nemzetközi összehasonlításban is kifejezetten alacsony az időskori relatív szegénység. A jelentésben elismerték többek között azokat a 2011-2012-ben végrehajtott változtatásokat is, amelyeknek köszönhetően a nyugdíjrendszer stabil és fenntarthatóan működik.

A nyugdíjkiadások finanszírozása biztosított, ezért a Kormány a közeljövőben nem tervez változtatást a

nyugdíjrendszerben. A nyugdíjrendszerbe való beavatkozás az elkövetkezendő évtizedben nem indokolt. A Kormány a nyugdíjak értékállóságát garantálja, és a 13. havi nyugdíjat is kifizeti. A nyugdíjkorhatár további emelése nem indokolt, és a Kormány továbbra is biztosítja a nők számára a kettős szerepvállalásuk elismerését jelentő, 40 év jogviszony alapján, a korhatár betöltése előtt igénybe vehető nyugdíjat. A Kormány a nyugdíjak kifizetését nem megszorításokkal, hanem a gazdaság erősítésével, a foglalkoztatottak számának növelésével biztosítja.

6.5.3. LAKÁSPOLITIKA

A Kormány kiemelt célja **az országos lakhatási feltételek fejlesztése, a megfelelő és megfizethető lakhatás elérhetővé tétele** a társadalom széles rétegei számára. A Kormány ezért intézkedéseket tervez a lakásbérleti feltételek javítása, valamint az otthonteremtési program kiegészítése tekintetében. Emellett a Kormány fenntartja a családok otthonteremtési célú támogatását és a háztartások rezsiköltségeinek csökkentése érdekében tett lépéseket. További prioritás a hazai ipar bevonása a programok megvalósításába, az energiahatékonysági beruházások támogatása. A lakás áfa átmeneti könnyítéseit az Adózás fejezet mutatja be. **A korábbi években működő főbb konstrukciók a jövőben is fennmaradnak kisebb módosításokkal**, mint az 5.1 fejezetben említett CSOK Plusz és Falusi CSOK kezdeményezések (CSR 2023 1.7), valamint az egyebek mellett energiahatékonysági intézkedéseket is támogató Felzárkózó Települések Program (FETE) és a Magyar Falu Program (CSR 2024 1.6; 2023 1.6; 2023 1.7; 2022 6.5.). A lakosság energiahatékonysági beruházásait az **új otthonfelújítási program** támogatja, amely 2024. júliusban indult el. A támogatás célja a lakóépületek energiahatékonyságának növelésével a lakossági szektor energiafelhasználásának – azon belül elsősorban a földgáz felhasználásának – csökkentése (CSR 2023 4.7). A korábbi szakpolitikai programok folytatásaként új, az épületek energiahatékonyságát javító támogatási programok indulnak el, amelyek hozzájárulnak a Kormány eddigi lakatási és energiahatékonysági programjaihoz. **A bérlakás-állomány növelése érdekében a Kormány RRF-projekt keretében legalább 1600 lakás megvásárlását és felújítását, valamint legalább 400 új**

szociális bérlakás építését kívánja megvalósítani 2026-ig.

6.6. SZEGÉNYSÉG ELLENI KÜZDELEM, TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS

A magyar kormány társadalmi felzárkózásért tett erőfeszítéseinek továbbra is a 2021-ben elfogadott Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 jelöli ki a kereteit (továbbiakban: MNTFS 2030). Az MNTFS 2030 fő célja változatlanul a szegénység csökkentése, újratermelődésének megakadályozása és a társadalmi-gazdasági javakhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés javítása. Az első intézkedési terv 2024-ig határozza meg a feladatokat, a stratégia megvalósításának folytatása a 2025-2027-es években új intézkedési terv alapján várható. Az MNTFS 2030 intézkedési tervei a szociális ellátórendszer számos elemének javítását célozzák, szabadon megtekinthetők, azokról nyilvános kormányhatározat készül. Az új intézkedési terv mindenekelőtt a források lehívásához szükséges két feljogosító feltétel teljesítését is megcélozza: a) a társadalmi befogadásra és a szegénység csökkentésére irányuló nemzeti stratégiai szakpolitikai keret (4.4. feljogosító feltétel) és b) a romák befogadására vonatkozó nemzeti stratégiai szakpolitikai keret (4.5. feljogosító feltétel) tárgyában.

A szociális ellátórendszer megfelelőségének javítása visszatérő elem az országspecifikus ajánlásokban (CSR 2019 2.2; 2020 2.2; 2022 3.2; 2023 3.1; 2024 3.2), ahol leginkább a munkanélküliségi segélyezéssel összekapcsoltnak jelent meg. A szegénység elleni küzdelemben továbbra is a munkavállalást ösztönző adózási és ellátási rendszernek van kulcsszerepe. A munkanélküliségi segély általános szabályain Magyarország továbbra sem kíván változtatni, ugyanakkor a foglalkoztatáspolitikai célok kiterjednek egyes hátrányos helyzetű csoportok bevonásának ösztönzésére és támogatására. A szociális helyzet ezekkel az elemekkel érdemben javult: a súlyos anyagi és szociális deprivációban élők aránya mintegy megfelelő 2015 óta, és tartósan 10 százalék köré csökkent 2022-re, míg a nagyon alacsony munkaintenzitású családban élők arányát 4 százalék alá sikerült szorítani.

A társadalmi felzárkózás támogatására a legfontosabb futó és tervezett programok a következők. A Kormány

a felzárkózó településeken folytatja a **gyermekvédelmi, anyagi, egészségügyi segítséget nyújtó programokat**. Az RRF programok keretében főként infrastrukturális fejlesztésekre kerül sor a lakhatás, megújuló energiatermelés – energiaszegénység csökkentése, munkaszocializációs, valamint pedagógiai fejlesztés területén. A **„Szociális lakások építése, felújítása, lakhatási körülmények javítása”** program szociális bérlakások építését, valamint lakások megvásárlását és felújítását célozza 2026. június 30-ig (2022 3.2; 2023 1.7; 2024 1.6). A program keretében idén indult el a **Megújuló energiatermelés és felhasználás a hátrányos helyzetű településeken”** intézkedés, amely a hátrányos helyzetű településeken megújuló energiát termelő erőmű-kapacitás létrehozására, az energiaszegénységben élő háztartások megsegítésére irányul. „A felzárkózó településeken élők munkakészségeinek fejlesztését, helyi gazdaságba való bekapcsolódását célozza a **„Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés, a helyi gazdasági kultúra erősítése”** program. A „Közösségorientált pedagógia” program többek között közösségorientált tanítási módszerekkel és ösztöndíjakkal nyújt támogatást hátrányos helyzetű középiskolai tanulók számára. Emellett a HET keretében már fut az **önellátásra korlátozottan képes emberek biztonságát és életvédelmét szolgáló digitalizációs projekt**. Az EFOP és RRF forrásból megvalósuló fejlesztések komplementer módon biztosítják a Felzárkózó Települések Programban részt vevő településen élő emberek számára a társadalmi felzárkózáshoz szükséges szolgáltatásokat.

6.7. OKTATÁS

6.7.1. KÖZNEVELÉS

A magyar kormány folyamatosan dolgozik a méltányos, korszerű, nemzeti köznevelés kialakításán. Az oktatás területén tervezett intézkedések hozzájárulnak a sérülékeny tanulói csoportok (a sajátos nevelési igényű, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, köztük roma tanulók) minőségi oktatáshoz való hozzáférésehez (CSR 2019 2.3, 2022 3.3), az iskolák infrastrukturális fejlesztéséhez, a digitális oktatás elősegítéséhez, a megfelelő pedagógusellátottság biztosításához, ezáltal a köznevelés színvonalának emeléséhez (CSR 2020 2.3,

2020 3.8). A HET-ben megjelenő reformok közül folyamatban van a **köznevelési rendszerben dolgozó pedagógusok több éven át tartó, folyamatos bérfejlesztése**, annak finanszírozása az EFOP Plusz keretéből és hazai forrásból valósul meg. Célja, hogy 2025-re a pedagógus átlagbér elérje a magyarországi felsőfokú végzettségűek átlagbérenek legalább 80 százalékát, és ezt a szintet tartsa 2030 végéig. Jelenleg zajlik a **21. századi technológiai környezetre épülő, versenyképes közoktatás megteremtése** című reform megvalósítása, amelynek célja, hogy támogassa a köznevelés digitális átalakulását. A kapcsolódó intézkedés keretében teljesül az 5-12. évfolyamos tanulók és pedagógusai, valamint az iskolák ellátása korszerű személyes használatú digitális és informatikai kompetenciafejlesztő eszközökkel. Előkészítés alatt állnak a sajátos nevelési igényű, a tartós gyógykezelés alatt álló és a pedagógiai szakszolgálati ellátást igénylő gyermekeket, tanulókat ellátó **intézmények szakmai fejlesztését, az inkluzív nevelés-oktatás támogatását**, valamint az alulteljesítő, kis létszámú általános iskolák **felső tagozatos tanulói számára a minőségi oktatáshoz való hozzáférés javítását, és a pedagógusok átképzését célzó beruházások** (CSR 2020 2.3). Több hazai fenntartású célzott intézkedés szolgálja a **hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű** tanulók esélyeinek javítását (tanodák, Útravaló Programok, Roma Szakkollégiumok) (CSR 2019 2.3, 2022 3.3).

6.7.2. FELSŐOKTATÁS

A Kormány célja a globális kihívásokra válaszolni képes, **a hosszabb távú gazdasági és társadalmi célokkal is összhangban álló minőségi felsőoktatási rendszer kialakítása** (CSR 2020 2.3), amely egyre több diák számára nyújt versenyképes tudást, és emellett alkalmas a kutatói utánpótlás megerősítésére. További prioritás a magyar egyetemek nemzetközi versenyképességének, oktatási színvonalának növelése. A HET egyetemek megújítását célzó reformjai keretében a Kormány megvalósítja a **felsőoktatási képzések ágazati modernizációját**. A felsőoktatás strukturális megújulásához kapcsolódóan, a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő felsőoktatási képzésekhez kulcsfontosságú a **felsőoktatás képzéseinek gyakorlatorientált átalakítása**, a kapcsolódó épületinfrastruktúra és eszközállomány folyamatos fejlesztése, képzési kapacitások

modernizálása, elősegítve a hazai intézmények fokozottabb bekapcsolódását az Európai Felsőoktatási Térségbe. Emellett zajlik a digitális tananyagfejlesztés. A **lemorzsolódási arány csökkenése** érdekében több intézkedést tervez a Kormány Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz) keretében (képzési tartalom fejlesztés, mentorálás), különösen a hátrányos helyzetű hallgatókat célozva (CSR 2019 2.3, 2022 3.3). Az esélyteremtést, társadalmi felemelkedést, széleskörű hozzáférést biztosító felsőoktatási rendszer erősítése érdekében a felsőoktatási intézmények együttműködnek az alap- és középfokú oktatási intézményekkel hazai költségvetésből támogatott programokban (Tanítsunk Magyarországot! Program, Útravaló Ösztöndíjprogram Út a diplomához alprogramja). (CSR 2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3) A felsőoktatás szakpolitikai céljainak eléréséhez további infrastrukturális beruházások, fejlesztések szükségesek, amelyek fontos részeit képezik a **kampuszfejlesztések, a felsőoktatási épületek modernizálása, energiahatékonysági szempontok szerinti felújítása**.

6.7.3. SZAKKÉPZÉS

A szakképzett munkaerő hatékony biztosítása érdekében a Szakképzés 4.0 stratégia **a szakképzés és felnőttképzés rendszerszintű megújítását és továbbfejlesztését** tűzte ki célul. 2023 elején megtörtént a **Szakképzés 4.0 Stratégia** finomítása, indikátorainak felülvizsgálata, a jogszabályokhoz való igazítása, beavatkozásainak aktualizálása, Cselekvési Tervének elfogadása. A módosításokat két tematikus feljogosító feltétel (4.2, 4.3) teljesítése érdekében fogadta el a Kormány. A Kormány RRF-forrásból valósítja meg a **21. századi szakképző intézményfejlesztési programot**, melynek célja a vonzó tanulási környezet létrehozása, a minőségi szakmai oktatás feltételeinek megteremtése, az infrastruktúra energiahatékony fejlesztése, az eszközök korszerűsítése. Emellett az **Országos Központi Akkreditált Vizsgaközpont (OKAV) hálózat kialakítását, és a szakképzési digitális tananyagfejlesztést** tervezi a Kormány 2026-ig. (CSR 2024 3.3; 2022 3.3; 2022 5.3; 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3). A **zöld átállással kapcsolatos készségek fejlesztésére** fókuszál a "Zöld Föld fenntarthatósági nevelési program", melyre alapozva választható

tantárgyként a középiskolákban bevezetésre került a fenntarthatóság nevű tantárgy a 2022/23-as tanévben (CSR 2024 3.3; 2022 3.3; 2022 5.3 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3). A **befogadó és hátránykompenzációt erősítő szakképzés** (CSR 2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3) erősítése érdekében két intézkedés valósul meg: 1.) a jó tanulmányi eredményű, hátrányos helyzetű tanulóknak pályázat útján anyagi ösztönző támogatást nyújtó Apáczai ösztöndíjprogram, valamint 2.) a szakképzési centrumok, szakképző intézmények helyi sajátosságainak megfelelően kialakítható Szakképzési hátránykompenzációs programok és rugalmas tanulási utak. Utóbbi részeként a bemeneti kompetenciamérésen alapuló tanulócsoporthoz fejlesztés, az orientációs évfolyam, a dobbantó program folytatása, valamint a műhelyiskolai képzés kialakításának, megvalósításának támogatása tervezett. A GINOP Plusz keretében a **minőségi oktatáshoz való hozzáférés** növelése (CSR 2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3) érdekében a Kormány által elfogadott és részben már megkezdett intézkedések a következők: Minőségfejlesztés a továbbképzési paletta bővítése a szakképzésben (közvetve CSR 2022 5.3 és 2020 3.8), a Mérés-értékelés, tudásbeszámítás és átjárhatóság fejlesztése a szakképzésben, valamint a Pálya- és karrier-tanácsadás a szakképzésben. **Az inkluzív és minőségi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés** javítása, a hozzáférhető szakképzési infrastruktúra kialakítása (CSR 2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3) érdekében a Szakképzési ágazati tudásközpontok létrehozása tervezett.

6.7.4. FELNŐTTKÉPZÉS

A felnőttképzés elsődleges célja, hogy a magyar munkaerő rugalmasan tudjon reagálni a technológiai változások jelentette munkaerő piaci igényekre, ezáltal biztosítva a munkahelyek stabilitását és új munkahelyek létrehozását, hozzájárulva a zöld és digitális átmenethez. A Kormány célja az, hogy a Szociális Jogok Európai Pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési tervében meghatározott vállalásnak megfelelően 2030-ra Magyarországon a felnőtt lakosság legalább 60 százaléka részt vegyen a felnőttképzésben (2024 3.3, 2024 3.4, 2023 4.9, 2023 3.2, 2022 3.1, 2020 2.3). A folyamatban lévő szakpolitikai beavatkozásokat a strukturális alapok biztosítják, melyeket a GINOP Plusz felsőoktatást,

szakképzést támogató forrásai is támogatnak. A „munkavállalók és vállalatok alkalmazkodóképességének és termelékenységének javítása a munkaerő fejlesztésén keresztül” megnevezésű program célja – összhangban a vállalkozásfejlesztési erőfeszítésekkel –, hogy a feltételeknek megfelelő vállalkozásoknak továbbadott támogatást nyújtson a munkahelyi képzések megvalósításához (CSR 2023 4.9, 2022 5.3), ezzel növelve a termelékenységüket. További két projekt keretében az egyéni tanulási számlák és a mikrotanúsítványok hazai keretrendszerének kialakítása történik. Az oktatáspolitikát érintő reformok hozzájárulnak a társadalmi és gazdasági ellenállóképességet (2.) célzó közösségi prioritás megvalósításához.

6.8. EGÉSZSÉGÜGY

Magyarország Kormánya elkötelezett az ország egészségügyi helyzetének folyamatos javítása mellett. A HET-ben az egészségügy fejlesztése kiemelt szerepet kap (H komponens), így az önálló egészségügyi komponens négy fő intézkedést tartalmaz. A komponens keretében elsődlegesen a struktúraátalakítást szolgáló jelentős infrastrukturális beruházások, valamint rendszerszintű beavatkozások – alapellátás átalakítása, orvosi bérrendezés, digitális átállás – megvalósítására kerül sor (CSR 2021 1.4, 2020 1.2, 2019 2.4). Az egyik intézkedés az **alapellátás fejlesztése a házi orvosok szerepének erősítése céljából, a lakóhelyhez közeli szolgáltatások bővítésére és a szakellátás tehermentesítésére**. A beavatkozás célja az alapellátási rendszer megerősítése a nagy népbetegségek hatékonyabb megelőzése, és a biztonságos, jó minőségű ellátáshoz való hozzáférés biztosítása. Ennek eszköze a házi orvosi **praxisközösségek** rendszerének kiterjesztése, az alapellátás prevenció és krónikus betegségmentes szerepének erősítése, valamint a telemedicinális tevékenységek elterjesztése. A második intézkedés a XXI. századi egészségügy feltételeinek kialakítása, melynek célja a **járó- és fekvőbeteg szakellátás és az azt támogató sürgősségi ellátás, illetve a vérellátás infrastrukturális megerősítése** – az ellátás hatékonyságának növelése érdekében. A terv harmadik beavatkozási területe az **egészségügy digitális átállásának támogatása**. Az intézkedés célja az egészségügyi rendszer

fenntarthatóságának, finanszírozhatóságának biztosítása, költséghatékonyságának erősítése, az egészségügyi adatvagyon biztonságos kezelésének megteremtése, valamint magasabb minőségű szolgáltatások nyújtása, illetve ezzel párhuzamosan a lakosság egészségi állapotának javítása. A terv negyedik iránya a **Gondosóra program**, amely az önellátásra korlátozottan képes emberek biztonságát és életvédelmét szolgáló digitalizációs program. A HET keretében zajló digitalizációs projekt célja az **65 évnél idősebb emberek részére** saját lakókörnyezetükben nyújtott új típusú, alanyi jogon járó jóléti szolgáltatási rendszer kialakítása. Az egészségügyet érintő reformok hozzájárulnak a társadalmi és gazdasági ellenállóképességet (2.) célzó közösségi prioritás megvalósításához.

6.9. FENNTARTHATÓ GAZDASÁG

6.9.1. ENERGIAPOLITIKA

A korábbi években erőteljes energiaár-emelkedést és ellátási bizonytalanságot tapasztalhattunk globálisan, és Európában is, így Magyarországon is felértékelődtek az ellátásbiztonsági, illetve az energiaszuverenitás növelésére irányuló törekvések. A **Nemzeti Energiastratégia** mellett az idén felülvizsgált **Nemzeti Energia- és Klímatervben** (NEKT) jelennek meg a legfontosabb célkitűzések, úgy mint a megújuló energiaforrások további elterjesztését segítő hálózatfejlesztés, a lakossági napelemes és elektromos fűtési rendszerek támogatása, az energiahatékonyság erősítése, az ipar zöldítése, az alternatív mobilitás elterjesztése (CSR 2024 2.3, 2024 4.1, 2023 4.1, 2023 4.1, 2023 4.5, 2022 6.1, 2022. 6.2, 2022 6.3, 2020 3.4, 2019 3.2, 2019 3.5). Ezek megvalósításához az RRF és a KEHOP Plusz energetikai prioritásai járulnak hozzá. Az **általános elektrifikáció és a zöld gazdaság részeként megjelenő iparfejlesztések** már eddig is a hazai energia, főként a villamos energia iránti kereslet növekedését eredményezték. Az energiaátmenet eddigi lépései az alacsonyabb beruházási költségigényű, gyorsan megvalósítható, jellemzően **időjárástól függő megújuló energiaforrások széleskörű kiaknázására** összpontosultak (CSR 2024 4.1 2023 4.1, 2023 4.2, 2023 4.5, 2022 6.1, 2022 6.2, 2022 6.3). A napenergia bruttó hazai villamosenergia-termelésen belüli részesedése 10 évvel korábban az 1 százalékot sem érte el, míg 2023 végén már 18

százalékon állt. A 2024 első kilenc hónapjában a bruttó hazai villamosenergia-termelésen belüli napenergia részarány 19,3 százalékot tett ki. 2024 elején teljesült a HET keretében megfogalmazott vállalás, a **szélerőművek telepítésének egyszerűsítése** (CSR 2024 4.1, 2023 4.1 2023 4.2, 2022 6.1, 2022 6.2). A NEKT további célja az ország energiaszuverenitásának növelése és az energiafelhasználás racionalizálása, ami hozzájárul a **rezsicsökkentés eredményeinek fenntartásához is**, a szükséges finomhangolások mellett (CSR 2024 1.3, 2023 1.1, 2023 4.8). A rezsicsökkentést hosszú távon a már említett energiahatékonysági programok is szolgálják (az 5.3 Lakáspolitikai c. részben felsorolt új Otthonfelújítási Program, a CSOK Plusz, a Falusi CSOK, a Felzárkózó Települések Program és a Magyar Falu Program) amivel egyúttal a **földgáz részaránya 2030-ig tovább apadhat**. A **dekarbonizáció** egyik fő kihívása a hálózati kapacitások szűk keresztmetszetének megszüntetése. A hálózat teher-mentesítésében a továbbiakban nagyobb szerep juthat az időjárástól független megújuló energiaforrásoknak, így a földhő hasznosításának (CSR 2024 4.1, 2023 4.1 2023 4.2, 2022 6.1, 2022 6.2). Az elért eredmények ezen túl több ponton tesznek lehetővé biztató **továbbtervezést** a 2030-ig terjedő időszak hátralevő részére vonatkozóan. A napelemes kapacitások terén a felülvizsgált NEKT a korábbi cél megduplázását, azaz 12 ezer megawattot meghaladó kapacitás elérését célozza. A magyar energiamix változatlan eleme, hogy a villamosenergia-termelés gerincét a biztonságosan alkalmazható korszerű nukleáris technológia képezi (CSR 2024 4.1, 2023 4.1, 2022 6.1, 2020 3.4, 2019 3.2). Mindezekkel elérhető, hogy Magyarország energiaimport-kitettsége legalább az uniós átlagra csökkenjen, a dekarbonizáció felgyorsuljon és a zöld átállás sikeresen megvalósuljon. Az energiapolitikát érintő reformok és beruházások egyaránt hozzájárulnak a tisztességes zöld és digitális átállást (1), társadalmi és gazdasági ellenállóképességet (2.) és az energiabiztonság biztosítását (3) célzó közösségi prioritások megvalósításához.

6.9.2. ZÖLD KÖZLEKEDÉS

A klímasemlegesség elérése és a közlekedés zöldítése érdekében a Kormány programot indít a **vállalkozások új elektromos autó beszerzéseinek támogatására**, vissza nem térítendő RRF-forrásból. A **töltőhálózat**

továbbfejlesztésével hatékony (gyors) elektromos gépjárműtöltést lehetővé tevő elektromos töltőinfrastruktúra jöhet létre, az országos lefedettség biztosításával (CSR 2022 6.6; 2020 3.5; 2019 3.3).

A **közlekedés digitalizációja** terén jelentős fejlesztések szükségesek. Tekintve, hogy a HET nagymértékben a zéró-emissziós közösségi közlekedésre fókuszál, a digitalizációs beavatkozások is ezt követik. Ennek központi eleme a **tarifarendszer és utastájékoztatói folyamatok reformja**, amely lehetővé teszi, hogy az egyes közszolgáltatók távolság és területi alapú, közös jegy- és bérletrendszert alakítsanak ki. A technikai feltételek megteremtése mellett a beruházásokhoz társul a szolgáltatási szabályozás reformja: menetrendi integrációval, új díjtermékek bevezetésével, a kedvezményrendszer korszerűsítésével (CSR 2022 6.6; 2020 3.5; 2019 3.3). A Magyarország szomszédságában zajló háború következtében kialakult nehéz gazdasági helyzetben az ország teherbíró képességének szem előtt tartásával **folytatódnak az infrastruktúrafejlesztések**, melyek elsődleges célja, hogy Magyarország Európa és Ázsia, illetve észak és dél hídországa legyen. Ennek megvalósításához alapvető fontosságúak a közlekedést és szállítást elősegítő fejlesztések, melynek legzöldebb megoldása egyértelműen a **vasútfejlesztés** (CSR 2022 6.6; 2020 3.5; 2019 3.3). A jelenleg is zajló, hálózati szempontból is jelentős **közútfejlesztések** eredményeként a 2025. év végéig a magyarországi települések 73 százalékáról, azaz a lakosság 88%-ának 30 percen belül elérhetővé válik valamely 2x2 sávós út. Továbbá immár a 7 szomszédos ország közül 6 megközelíthető gyorsforgalmi úton keresztül, hiszen az elmúlt 14 év eredményeként az országhatárt elérő 3 helyett immár 10 gyorsforgalmi út áll rendelkezésre, melyek száma 2027-re 11-re emelkedik majd (CSR 2019 3.3). További fontos cél az ország kelet-nyugati irányú átjárhatóságának javítása, amelyet részben újabb Duna-hidak építésével lehet elérni: a 2024-ben átadott új, Paks és Kalocsa közötti Tomori Pál híd után megkezdődött, és 2028-ra elkészül egy újabb, 2x2 sávós Duna-híd Mohácsnál (CSR 2019 3.3). A Kormány elfogadta a **Nemzeti Kerékpáros Stratégiát** (NKS), mely a 2023-2030 közötti időszakra határozza meg a kerékpáros fejlesztések célkitűzéseit, irányát és pénzügyi hátterét. A stratégia jövőképe alapján a kerékpározás vonzó alternatívát jelent a mindennapi közlekedésben, ezen felül a legkedveltebb szabadidős

eszköz is egyben. Az NKS keretében tervezett a főbb EuroVelo kerékpárút-szakaszok fejlesztése, így például a Budapest-Balatoné. (CSR 2022 6.6; 2020 3.5; 2019 3.3) A Kormány közlekedésfejlesztési intézkedései hozzájárulnak a tisztességes zöld és digitális átállás (1.) közösségi prioritás megvalósításához.

6.9.3. FENNTARTHATÓ KÖRNYEZET

A Kormány célja, hogy ösztönözze a körforgásos gazdaságra való átállást, amely a versenyképesség növelésének eszköze, valamint a felelős és fenntartható üzleti tevékenység egyik kulcsa. A magyar Kormány által véglegesítés alatt álló **Magyarország Körforgásos Gazdasági Stratégiája és Akcióterve** az OECD Jelentésben („Úton Magyarország körforgásos gazdaságot célzó nemzeti stratégiája felé”) foglalt célokra, szakpolitikai ajánlásokra, eszközökre és intézkedésre épül, és az országspecifikus ajánlásoknak való megfelelést is célozza (CSR 2022 4.5, 4.6, 5.1; 2020 3.6, 4.3; 2019 3.4, 3.6). A körforgásos gazdaság irányába tett legnagyobb lépés az elmúlt időszakban a hulladékgazdálkodás koncessziós rendszerének elindulása, amely területen a 2025-re, 2030-ra, 2035-re kitűzött célok (derogáció nélkül 2035-re, derogációval 2040-re 65 százalékos újrafeldolgozási és 10 százalékos lerakási arány) elérése jelentős kihívást jelent, tekintettel a **hulladékgazdálkodási infrastruktúra fejlesztési szükségletére**. Az uniós célértékek elérését a koncesszor, illetve a nevében eljáró koncessziós társaság a koncessziós szerződésben vállalta, melynek keretében jelentős számú infrastrukturális beruházást valósít meg a koncesszió hatálya alá tartozó hulladékok nagyobb arányú elkülönített gyűjtése, előkezelése és hasznosításra történő átadása érdekében. A koncesszió keretében az európai uniós előírásokkal összhangban 2023. december 31-től hazánkban is megkezdődött a **biohulladékok – azaz a konyhai élelmiszer-hulladékok és konyhai zöldhulladékok – elkülönített (szelektív) gyűjtése** annak érdekében, hogy a hasznosítás után a természetes szervesanyag-körforgásba minél nagyobb tisztaságú anyag kerülhessen vissza és csökkenjen a hulladéklerakókon lerakásra kerülő települési hulladék biológiailag lebomló tartalma. Továbbá 2024. január 1-jétől elindult a **kötelező visszaváltási díjas rendszer** is – a gyártók számára biztosított féléves átmeneti időszak biztosítása mellett. A tervezett fejlesztések hatására, az

uniós előírásoknak megfelelően 2025. január 1-től az elkülönített gyűjtés kiterjed a textil alapú és háztartási veszélyes hulladéokra is, emellett folyamatosan új hulladékgyűjtő udvarok létesülnek országszerte az elkülönített gyűjtés arányának növelése, a hulladékok lerakótól való eltérítése, valamint az illegális hulladéklerakás megelőzése érdekében (CSR 2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4).

A HET keretében „az intelligens-okos hulladékgyűjtők kiépítése és a kapcsolódó zéró emissziós logisztikai eszközök beszerzése” elnevezésű beruházás legkésőbb a 2025-ös év során megkezdődhet. A beruházás a közterületen keletkező hulladék elkülönített gyűjtését célozza az **okos kukák, a nagy kapacitású süllyesztett hulladékgyűjtő rendszerek**, valamint a zéró emissziós elektromos járművek beszerzésével. Az így kiépített infrastruktúra teljes hulladékgyűjtési kapacitása legalább évi 40 000 tonna lesz (CSR 2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4). A Stratégián és a fentiekben bemutatottakon túl a 2021-2027-es programozási időszakban a KEHOP Plusz 2. prioritásának előkészítés alatt álló felhívásai is elősegítik a körforgásos gazdaságra való átállást – a körforgásos hulladékgazdálkodási vonatkozású fejlesztések mellett vállalati környezetbarát gyártási eljárások és erőforrás-hatékonyság támogatása révén (CSR 2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4).

A KEHOP Plusz 1-es prioritás – „Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat-csökkentés” – keretében megjelent és előkészítés alatt álló felhívásainak fő célkitűzése az **éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a katasztrófakockázat-csökkentés** a reziliencia előmozdítása és az ökoszisztéma-alapú megközelítések figyelembevételével (CSR 2022 5.1; 2020 3.6). A Víz Keretirányelv (2000/60/EK irányelv) szerint a tagállamok gondoskodnak a **felszíni és felszín alatti vizek állapotának monitoringjára** irányuló programok kidolgozásáról és azok működtetéséről, ennek előkészítése már zajlik (CSR 2022 5.1; 2020 3.6). Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő intézkedések felgyorsítása a vízgazdálkodás területén címmel a Technikai Támogatási Eszköz keretében támogatott reform előkészítése van folyamatban (CSR 2022 5.1; 2020 3.6). A Nemzeti Víziközmű-közellátási Stratégia rögzíti a **víziközmű-szolgáltatás ellátásbiztonságát** és műszaki-technológiai állapotának fenntartását, valamint a

hálózat karbantartását és szükséges rekonstrukcióját. A Kormány az elmúlt évtizedekben mintegy 1000 milliárd forintot fordított a víziközmű-rendszerek fejlesztésére az országban, a következő évek a rekonstrukciókról szólnak majd. A 2024. évben több mint 200 milliárd forintot fordítanak víziközmű-beruházásokra, ezen belül a hálózat rekonstrukciójához kapcsolódó forrás meghaladja a 100 milliárd forintot. Az elindult Országos Rekonstrukciós Program első elemeként a Kormány forrást biztosít a tervezésre a 2024. évben azoknak az állami szolgáltatóknak, ahol a legmagasabb a hálózati vízvesztés, a megvalósítás pedig azt követően kezdődhet el. A fejezetben ismertetett, fenntartható környezethez kapcsolódó intézkedések hozzájárulnak a tisztességes zöld és digitális átállás (1.) közösségi prioritás megvalósításához.

7. AZ IMPLICIT ÉS FÜGGŐ KÖTELEZETTSÉGEKRE VONATKOZÓ INFORMÁCIÓK

A legjelentősebb implicit kötelezettségek a hazai kivitt és fejlesztéseket támogató pénzügyi intézményekhez kötődnek.

Az **Eximbank Zrt.** Magyarország hivatalos exporthitel-ügynöksége; az egyetlen magyar bank és biztosítótársaság, amely kifejezetten a nemzetközi kereskedelemre, a külföldi piacok bővítésére és a külföldi befektetésekre szakosodott. Forrásszerzési, hitelezési és garanciavállalási tevékenységeit az állam kamattámogatással, állami garanciákkal és alkalmankénti tőkebevonással támogatja, hogy biztosítsa a portfólió bővítéséhez szükséges tőkét. A banknak speciális szakpolitikai feladatok megvalósításában is szerepet adnak, amelyekhez az állam konkrét támogatást nyújt, adott esetben akár tőkebevonással is. Az Eximbank Zrt. tevékenységéhez kapcsolódó pénzügyi műveleteket az Eximbank törvény szerinti állami garancia kíséri:

- A külföldi és hazai hitelintézetek által elfogadott és felvett betétek, kölcsönök és forrásbevonás céljából kibocsátott kötvények visszafizetése.

- A deviza- és kamatcsereügyletek helyettesítési költségeiből eredő fizetési kötelezettségek.
- Exporthitel-garancia műveletek és egyéb exporttal kapcsolatos garancia műveletek a központi költségvetés nevében.

A **Magyar Fejlesztési Bank Zrt. (MFB)** prioritása olyan területeken történő finanszírozás biztosítása, ahol a kereskedelmi bankok nem tudnak hatékonyan hitelezni. Az MFB kölcsönfelvételeit (kölcsönök, kötvénykibocsátások), valamint a bank által harmadik feleknek nyújtott készpénzgaranciákat, bankgaranciákat, hiteleket a Magyar Fejlesztési Bankról szóló törvény szerinti állami garancia kíséri.

Számottevő implicit kötelezettség állomány kapcsolódik a gyermeket vállaló családoknak a **babaváró konstrukció** keretében nyújtott kedvezményes kereskedelmi banki hitelekhez.

8. MELLÉKLET (TÁBLÁZATOK)

1a. táblázat: Költségvetési kötelezettségvállalások

Kötelezettségvállalások		2024	2025	2026	2027	2028
1	Nettó nemzeti finanszírozású elsődleges kiadások (növekedési ráta)	4,9	6,1	3,8	4,0	4,8
2	(kumulatív növekedés)	4,9	11,3	15,5	20,1	25,8

1b. táblázat: Főbb változók

		2023	2024	2025	2026	2027	2028
		növekedési ráta					
1	Potenciális GDP	2,1	2,3	3,1	3,4	3,5	3,5
2	GDP-deflátor	14,6	8,0	4,0	3,2	3,2	3,2
		% GDP					
3	Nettó hitelezés/hitelfelvétel	-6,7	-4,5	-3,7	-2,9	-2,2	-1,5
4	Strukturális egyenleg	-6,2	-3,4	-2,7	-2,2	-1,9	-1,5
5	Strukturális elsődleges egyenleg	-1,5	1,4	1,1	1,3	1,5	1,6
6	Bruttó adósság	73,4	73,2	72,6	71,4	69,8	67,7
7	A bruttó adósság változása	-0,4	-0,2	-0,6	-1,2	-1,7	-2,1

2a. táblázat: Makrogazdasági forgatókönyv 2023-2024

GDP		2023	2023	2024
ESA-kód		Mrd HUF	növekedési ráta	
1	Reál-GDP	B.1*g	-0,9	0,8
2	GDP-deflátor		14,6	8,0
3	Nominális GDP	B.1*g	75 087	13,5
A reál-GDP összetevői		ESA-kód	növekedési ráta	
4	Háztartások fogyasztása	P.31	-0,7	3,7
5	Közösségi fogyasztás	P.32	3,9	-2,2
6	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	P.51	-7,8	-9,9
7	Készletváltozás és statisztikai hiba	P.52+P.53	-3,7	0,1
8	Áruk és szolgáltatások exportja	P.6	1,5	-1,4
9	Áruk és szolgáltatások importja	P.7	-3,8	-3,4
Hozzájárulás a reál-GDP növekedéséhez				
10	Belső kereslet készletváltozás nélkül		-2,1	-0,7
11	Készletváltozás és statisztikai hiba	P.52+P.53	-3,7	0,1
12	Nettó export	B.11	4,9	1,4
Deflatorok és HICP			növekedési ráta	
13	Magánfogyasztási deflátor		15,0	4,0
14	HICP		17,0	3,7
15	Közösségi fogyasztási deflátor		8,9	11,3
16	Beruházási deflátor		14,6	8,0
17	Export-deflátor (árúk és szolgáltatások)		1,4	1,4
18	Import-deflátor (árúk és szolgáltatások)		-4,7	0,6
Munkaerőpiac		ESA-kód	szint	növekedési ráta
19	Belföldi foglalkoztatás (1000 fő, nemzeti számlák)		4 724	0,6
20	Egy foglalkoztatottra jutó átlagos éves munkaórák száma		1 676	-1,3
21	Egy foglalkoztatottra jutó reál-GDP			-1,5
22	Egy ledolgozott órára jutó reál-GDP			0,2
23	Munkavállalói jövedelem (Mrd Ft)	D.1	30 746	15,1
24	Egy alkalmazottra jutó jövedelem (Ft)		6 508 043	14,4
%				
25	Munkanélküliségi ráta			4,1
Potenciális GDP és összetevői			növekedési ráta	
26	Potenciális GDP		2,1	2,3
Hozzájárulás a potenciális növekedéshez				
27	Munkaerő		0,1	0,3
28	Tőke		1,0	1,0
29	Teljes tényezőtermelékenység		1,1	1,1
% pot. GDP				
30	Kibocsátási rés		-1,1	-2,5

2b. táblázat: Makrogazdasági forgatókönyv, főbb GDP-mutatók 2023-2028

GDP		2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
ESA-kód		Mrd HUF	növekedési ráta					
1	Reál-GDP	B.1*g	-0,9	0,8	3,4	4,1	4,3	4,3
2	GDP-deflátor		14,6	8,0	4,0	3,2	3,2	3,2
3	Nominális GDP	B.1*g	75 087	13,5	8,9	7,5	7,4	7,6
26	Potenciális GDP		2,1	2,3	3,1	3,4	3,5	3,5
% pot. GDP								
30	Kibocsátási rés		-1,1	-2,5	-2,2	-1,5	-0,8	0,0

3. táblázat: Külső feltevések

		2023	2024	2025	2026	2027	2028	
1	Rövid lejáratú kamatláb	(%, éves átlag)	11,0	6,1	5,0	4,7	4,5	4,1
2	Hosszú lejáratú kamatláb	(%, éves átlag)	9,0	6,3	5,9	5,5	5,1	4,9
3	USD/EUR árfolyam	(éves átlag)	0,92	0,92				
4	HUF/EUR árfolyam	(éves átlag)	382,0	392,9				
5	A világ reál-GDP-je (az EU nélkül)	(növekedési ráta)	3,6	3,5				
6	EU reál-GDP	(növekedési ráta)	0,4	1,0				
7	Világimport volumene (EU nélkül)	(növekedési ráta)	0,9	3,3				
8	Olajárak	(Brent, USD/hordó)	82,5	81,1				

4.a táblázat: Költségvetési előrejelzések 2023-2024

	Bevételek	ESA-kód	2023	2023	2024
			Mrd HUF	% GDP	% GDP
1	Termelési és importadók	D.2	13 148	17,5	17,5
2	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	D.5	5 566	7,4	7,4
3	Szociális hozzájárulások	D.61	7 509	10,0	10,4
4	Egyéb folyó bevételek	(P.11+P.12+P.131) + D.39 + D.4 + D.7	5 243	7,0	7,0
5	Tőkeadók	D.91	18	0,0	0,0
6	Egyéb tőkejövedelmek	D.92+D.99	627	0,8	0,7
7	Összes bevétel (= 1+2+3+4+5+6)	TR	32 111	42,8	43,1
8	Ebből: Transzferek az EU-tól (elhatárolt bevétel, nem készpénz)	D.7EU+D.9EU	583	0,8	0,7
9	Összes bevétel az EU-tól származó transzfereken kívül (= 7-8)		31 529	42,0	42,4
10	Bevételi intézkedések (növekmény) ¹		657,1	0,9	-0,2
11	Az előrejelzésekben szereplő egyszeri bevételek (szintek) ¹				
Kiadások		ESA-kód	Mrd HUF	% GDP	% GDP
12	Munkavállalói jövedelem	D.1	7 334	9,8	10,4
13	Folyó termelőfelhasználás	P.2	6 600	8,8	7,8
14	Kamatkiadások	D.41	3 559	4,7	4,8
15	Természetbeni szociális transzfereken kívüli szociális juttatások	D.62	8 106	10,8	10,7
16	Természetbeni szociális transzferek a piaci termelőkön keresztül	D.632	909	1,2	1,4
17	Támogatások	D.3	2 064	2,7	2,3
18	Egyéb folyó kiadások	D.29 + (D.4-D.41) + D.5 + D.7 + D.8	3 305	4,4	4,5
19	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	P.51	3 855	5,1	4,1
20	Ebből: Nemzeti finanszírozású állami beruházások		3 370	4,5	3,7
21	Tőketranszferek	D.9	1 287	1,7	1,8
22	Egyéb tőkekiadások	P.52+P.53+NP	128	0,2	-0,1
23	Összes kiadás (= 12+13+14+15+16+17+18+19+21+22)	TE	37 146	49,5	47,6
24	Ebből: Az EU-ból származó transzferekből finanszírozott kiadások	D.7EU+D.9EU	583	0,8	0,7
25	Nemzeti finanszírozású kiadások (23-24)		36 564	48,7	46,9
26	Az Unió által finanszírozott programok nemzeti társfinanszírozása		523	0,7	0,5
27	A munkanélküli-ellátások ciklikus összetevője		0,0	0,0	0,0
28	Az előrejelzésekben szereplő egyszeri kiadások (szintek) ¹		0,0	0,0	0,0
29	Nettó nemzeti finanszírozású elsődleges kiadások (a bevételi intézkedések előtt) (= 25-26-27-28-14)		32 481	43,3	41,5
Nettó nemzeti finanszírozású elsődleges kiadások				növekedési ráta	
30	A nettó nemzeti finanszírozású elsődleges kiadások növekedése				4,9
Egyenlegek		ESA-kód	Mrd HUF	% GDP	% GDP
31	Nettó hitelnyújtás/felvétel (= 7-23)	B.9	-5 035	-6,7	-4,5
32	Elsődleges egyenleg (= 31-14)	B.9-D.41p	-1 476	-2,0	0,3
Ciklikus kiigazítás				% GDP	
33	Strukturális egyenleg			-6,2	-3,4
34	Strukturális elsődleges egyenleg			-1,5	1,4
Adósság			Mrd HUF	% GDP	
35	Bruttó adósság		55 142	73,4	73,2
36	A bruttó adósság változása		6 283	-0,4	-0,2
37	Hozzájárulás a bruttó adósság változásához				
38	Elsődleges egyenleg (= mínusz 32)			2,0	-0,3
39	Hólabda-hatás			1,2	1,3
40	Kamatkiadások (= 14)			4,7	4,8
41	Növekedés			-2,1	-2,1
42	Infláció			-1,4	-1,4
43	Állománykiigazítás (= 36-38-39)			-3,6	-1,3
				%	
44	Implicit adósságkamatláb (= 14 / bruttó adósság (t-1))			6,4	6,6

¹ az EU által finanszírozott intézkedések nélkül

4.b táblázat: Költségvetési előrejelzések 2023-2028

		2023	2024	2025	2026	2027	2028	
Kiadások								
	ESA-kód			% GDP				
14	Kamatkiadások	D.41	4,7	4,8	3,8	3,5	3,3	3,1
20	Nemzeti finanszírozású állami beruházások		4,5	3,7	2,9	2,9	2,7	2,6
30	A nettó nemzeti finanszírozású elsődleges kiadások növekedése			4,9	6,1	3,8	4,0	4,8
Egyenlegek								
	ESA-kód			% GDP				
31	Nettó hitelnyújtás/felvétel (= 7-23)	B.9	-6,7	-4,5	-3,7	-2,9	-2,2	-1,5
32	Elsődleges egyenleg (= 31-14)	B.9-D.41p	-2,0	0,3	0,1	0,6	1,1	1,6
Ciklikus kiigazítás								
				% GDP				
33	Strukturális egyenleg		-6,2	-3,4	-2,7	-2,2	-1,9	-1,5
34	Strukturális elsődleges egyenleg		-1,5	1,4	1,1	1,3	1,5	1,6
Adósság								
				% GDP				
35	Bruttó adósság		73,4	73,2	72,6	71,4	69,8	67,7
36	A bruttó adósság változása		-0,4	-0,2	-0,6	-1,2	-1,7	-2,1
37	Hozzájárulás a bruttó adósság változásához							
38	Elsődleges egyenleg (= mínusz 32)		2,0	-0,3	-0,1	-0,6	-1,1	-1,6
39	Hólabda-hatás		1,2	1,3	0,3	0,1	-0,1	-0,2
40	Kamatkiadások (= 14)		4,7	4,8	3,8	3,5	3,3	3,1
41	Növekedés		-2,1	-2,1	-2,1	-2,1	-2,0	-2,0
42	Infláció		-1,4	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4	-1,3
43	Állomány-kiigazítás (= 36-38-39)		-3,6	-1,3	-0,8	-0,6	-0,5	-0,3
				%				
44	Implicit adósságkamatláb (= 14 / bruttó adósság (t-1))		6,4	6,6	5,2	4,8	4,7	4,5

5. táblázat: Diszkrecionális bevételi intézkedések becsült hatása

	Intézkedés	Egyszeri	Bevétel / kiadás	ESA-kód	2023	2024
					% GDP	% GDP
1	Szja-mentesség 25 év alatt	Nem	Bevétel	D.5	-0,04%	0,00%
2	A szociális hozzájárulási adó csökkentése (bruttó)	Nem	Bevétel	D.61	-0,15%	0,00%
3	Az Urals - Brent spreadre kivetett adó és ugyanezen adófizetők számára kivetett különadó	Nem	Bevétel	D.5	0,21%	-0,22%
4	Kiskereskedelmi szektorra kivetett adó 2022-ben és a kiskereskedelmi adó emelése 2023-ban	Igen	Bevétel	D.2	-0,10%	0,00%
5	Rendkívüli adó a bankszektorra	Igen	Bevétel	D.2	0,02%	-0,16%
6	A jövedéki adók valorizálása	Nem	Bevétel	D.2	0,08%	0,00%
7	A KATA átalakítása	Nem	Bevétel	P.11+P.12+P.131+D.39+ +D.7+D.9 (kivéve D.91)	0,29%	0,00%
8	Az üzemanyagtermékekre vonatkozó jövedékiadó-csökkentés 2 lépcsőben (2022.11.28. - 2022.12.31.)	Igen	Bevétel	D.2	0,18%	0,00%
9	További intézkedések	Nem	Bevétel	D.2	0,09%	0,02%
10	További intézkedések	Nem	Bevétel	D.5	-0,03%	-0,01%
11	További intézkedések	Nem	Bevétel	D.61	0,03%	0,00%
12	A biztosítótársaságokra kivetett különadó	Nem	Bevétel	D.2	0,05%	0,00%
13	A gyógyszergyártók rendkívüli adója	Nem	Bevétel	D.5	0,02%	-0,03%
14	A jövedéki adók valorizálása	Nem	Bevétel	D.2	0,00%	0,21%
15	A kitermelt nyersolaj és földgáz után fizetendő bányajáradék emelése	Nem	Bevétel	D.4	0,05%	-0,15%
16	Egyéb egyszeri típusú intézkedések az energiaágazatra	Nem	Bevétel	D.5	0,00%	0,00%
17	A szén-dioxid-kibocsátási kvótákra kivetett adó	Nem	Bevétel	D.2	0,08%	0,01%
18	Kiskereskedelmi különadó bevezetése	Nem	Bevétel	D.2	0,09%	0,04%
19	A közműadó kivezetése	Nem	Bevétel	D.2	0,00%	-0,01%
20	A pénzügyi tranzakciós illeték módosítása	Nem	Bevétel	D.2	0,00%	0,11%
21	ÖSSZESEN				0,88%	-0,19%

6. táblázat: Az állam által vállalt kezességek/garanciák/viszontgaranciák 2022. év és 2023. év végi állományi adatai

Állami kezességvállalások típusai		2022. év vége	2023. év vége
		millió forint	
1	Egyedi kezességek állománya összesen	934 043,0	681 563,9
2	Jogszabályon alapuló kezességvállalások állománya összesen	7 212 657,1	9 855 012,0
2a	Forrásbevonáshoz kapcsolódó állományok összesen	4 105 375,9	6 232 043,2
	Eximbank Zrt. forrásbevonásának állománya	1 677 866,9	3 123 177,2
	MFB Zrt. forrásbevonásának állománya	2 165 890,6	2 830 718,4
	Diákhitel Központ Zrt. forrásbevonásának állománya	192 714,7	219 934,5
	BEVA forrásbevonásának állománya	50 853,4	44 496,7
	Kárrendezési Alap forrásbevonásának állománya	18 050,3	13 716,4
2b	Eszközoldali kezességvállalások állománya	1 176 096,7	1 547 398,6
	Eximbank Zrt. Garanciaállománya	26 764,5	19 534,5
	Eximbank Zrt. Hitelállománya	44 027,5	391 865,7
	Mehib Zrt. biztosítási kötezettségeinek állománya	544 434,0	538 502,0
	MFB Zrt. által nyújtott hitelek, vállalt garanciák állománya	543 590,9	584 979,4
	Lakáshitelek állománya	17 279,8	12 517,0
	<i>közszféra lakáshitelei</i>	<i>8 681,4</i>	<i>4 898,7</i>
	<i>fészekrakó lakáshitelek</i>	<i>8 595,5</i>	<i>7 617,0</i>
	<i>áthidaló lakáshitelek</i>	<i>0,7</i>	<i>0,1</i>
	<i>gyűjtőszámla lakáshitelek</i>	<i>2,3</i>	<i>1,2</i>
2c	Babaváró hitel	1 931 184,5	2 075 570,1
3	Állami viszontgaranciával biztosított garantőr intézmények	2 669 919,4	2 900 871,5
3a	Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezességvállalásaihoz kapcsolódó viszontgarancia állománya	2 130 284,0	2 242 407,2
3b	Agrárvállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kezességvállalásaihoz kapcsolódó	358 857,6	363 953,3
3c	START Garancia Zrt. kezességvállalásaihoz kapcsolódó viszontgarancia állománya	180 777,8	294 511,0
4	Kiállítási garanciák és kiállítási viszontgaranciák állománya	84 288,7	536 487,5
	Állami kezességek/garanciák/viszontgaranciák együttes állománya	10 900 908,2	13 973 934,8

7a. táblázat: Adósság- és államháztartási egyenleg-előrejelzések és az alapul szolgáló legfontosabb feltételezések (a tervezett költségvetési pálya mellett)

		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
1	Bruttó adósság (% GDP)	73,4	73,2	72,6	71,4	69,8	67,7	64,6	62,1	59,8	57,9	56,2	54,8	53,5	52,5	51,7	51,2
2	Államháztartási egyenleg (% GDP)	-6,7	-4,5	-3,7	-2,9	-2,2	-1,5	-1,2	-1,1	-1,1	-1,1	-1,2	-1,3	-1,4	-1,6	-1,7	-1,9
3	Strukturális elsődleges egyenleg (% GDP)	-1,5	1,4	1,1	1,3	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
4	Ciklikus komponens (% pot. GDP)	0,5	1,1	1,0	0,7	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Egyszeri intézkedések (% GDP)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6	Kamatkiadások (% GDP)	4,7	4,8	3,8	3,5	3,3	3,1	2,8	2,7	2,6	2,6	2,5	2,4	2,4	2,3	2,3	2,2
7	Hosszú lejáratú kamatláb (%)	9,0	6,3	5,9	5,5	5,1	4,9	4,8	4,8	4,8	4,7	4,7	4,7	4,7	4,8	4,8	4,8
8	Rövid lejáratú kamatláb (%)	11,0	6,1	5,0	4,7	4,5	4,1	4,0	4,0	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7	3,6	3,6	3,5
9	Implicit átlagos kamatláb (%)	6,4	6,6	5,2	4,8	4,7	4,5	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,6	4,6
10	Állomány-kiigazítás (% GDP)	-3,6	-1,3	-0,8	-0,6	-0,5	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11	Potenciális GDP (növekedési ráta)	2,1	2,3	3,1	3,4	3,5	3,5	3,2	2,7	2,3	2,1	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7
12	Reál GDP (növekedési ráta)	-0,9	0,8	3,4	4,1	4,3	4,3	3,2	2,7	2,3	2,1	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7
13	GDP-deflátor (növekedési ráta)	14,6	8,0	4,0	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
14	Nominális GDP (növekedési ráta)	13,5	8,9	7,5	7,4	7,6	7,6	6,6	6,0	5,7	5,4	5,2	5,1	5,1	5,1	5,1	5,0

7b. táblázat: Adósság-előrejelzések és főbb stresszváltozók, determinisztikus forgatókönyvek és sztochasztikus szimulációk

Pénzügyi stresszforatókönyv		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
1	Bruttó adósság (% GDP)	73,4	73,2	72,6	71,4	69,8	67,7	64,7	62,2	60,0	58,1	56,4	55,0	53,7	52,7	51,9	51,4
2	Hosszú lejáratú kamatláb (%)	9,0	6,3	5,9	5,5	5,1	4,9	6,3	5,1	5,0	4,9	4,7	4,7	4,7	4,8	4,8	4,8
3	Rövid lejáratú kamatláb (%)	11,0	6,1	5,0	4,7	4,5	4,1	5,4	4,3	4,1	4,0	3,8	3,8	3,7	3,6	3,6	3,5
Alacsonyabb SPB forgatókönyv		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
4	Bruttó adósság (% GDP)	73,4	73,2	72,6	71,4	69,8	67,7	64,9	62,8	61,1	59,7	58,5	57,5	56,7	56,2	55,8	55,8
5	Strukturális elsődleges egyenleg (% GDP)	-1,5	1,4	1,1	1,3	1,5	1,6	1,4	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Kedvezőtlen „r-g” forgatókönyv		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
6	Bruttó adósság (% GDP)	73,4	73,2	72,6	71,4	69,8	67,7	65,0	62,9	61,1	59,6	58,3	57,3	56,4	55,8	55,5	55,4
7	Hosszú lejáratú kamatláb (%)	9,0	6,3	5,9	5,5	5,1	4,9	5,8	5,6	5,5	5,4	5,2	5,2	5,2	5,3	5,3	5,3
8	Rövid lejáratú kamatláb (%)	11,0	6,1	5,0	4,7	4,5	4,1	4,9	4,8	4,6	4,5	4,3	4,3	4,2	4,1	4,1	4,0
9	Reál-GDP (növekedési ráta)	-0,9	0,8	3,4	4,1	4,3	4,3	2,7	2,2	1,8	1,6	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2
10	Potenciális GDP (növekedési ráta)	2,1	2,3	3,1	3,4	3,5	3,5	2,7	2,2	1,8	1,6	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2
Sztochasztikus szimulációk																	
11	Annak valószínűsége, hogy az adósság T+4-ben az értéke alatt lesz (%)	76,84															

9. táblázat: Egyéb reformok és beruházások

Nr.	Reform/beruházás	RRF / PA	CSR	Közös Prioritás
1.	Növekedésösztönző politikák			
1.1.	Vállalkozásfejlesztés, termelékenység-javítás			
1. /1	Vállalkozásfejlesztési szolgáltatások, mentorálás	PA	2024: n.r.; 2020 3.1; 3.3; 3.4;	1, 2
1. /2	KKV beruházás-élénkítő és hitelprogramok	PA	2024: n.r., 2020 3.1; 3.3; 3.4; 3.7	1, 2
1. /3	Vállalkozások nemzetköziesítése	PA	2024: n.r., 2022 3.1, 5.1; 2019 3.1	1, 2
1.2.	Kutatás-fejlesztés és innováció			
1. /4	Neumann János Program – az egyetemek, valamint a kutatóintézetek és a gazdaság összekapcsolása		2024 2.4; 2022 5.2; 5.4	1, 2
1. /5	Nemzeti Laboratóriumok létrehozása és komplex fejlesztése	RRF	2024 2.4; 2022 5.4	1, 2
1. /6	Vállalkozások innovációs projektjeinek, képességeinek támogatása	PA	2024 2.4; 2022 5.4	1, 2
1.3.	Digitalizáció			
1. /7	Digitális kutatási és innovációs kapacitások és közszolgáltatások fejlesztése, kkv-k digitális átállásának támogatása (Intelligensebb Magyarország)	PA	2024: n.r.; 2022 5.2; 2020: 3.4	1
1. /8	Energiarendszerek és hálózatok, környezet- és hulladékgazdálkodás digitális fejlesztések (Hi-tech és zöld átállás)	PA	2024: n.r.; 2020: 3.4; 5.2	1
1. /9	Digitális infrastruktúrafejlesztés (Magyarország csatlakoztatva)	PA	2024: n.r.; 2022 1.2	1
1. /10	Digitális készségek fejlesztése	PA	2024: n.r.; 2022: 3.1; 3.3	1
2.	Adózás			
2. /1	Új lakások, illetve rozsdaövezeti lakások 5%-os áfakulcsa		2022 3.2; 2024 1.6; 2023 1.7	2
2. /2	Extraprofitadók részleges kivezetése		2024 3.1; 2023 3.4	2
2. /3	Szén-dioxid kvóta adó bevezetése		2023 1.3	1
2. /4	Az adók számának csökkentése		2022 4.4	2
2. /5	Az esemény alapú adatszolgáltatási platform (EMAP) pilot projekt megvalósítása		2022 4.4; 2022 1.2	1,2
2. /6	eNyugta bevezetése		2022 4.4; 2022 1.2	1,2
2. /7	eÁfa rendszer bevezetése		2022 4.4; 2022 1.2	1,2
3.	Üzleti környezet, szabályozás			
3.1.	Közigazgatás			
3. /12	Az ügyfélközpontú közigazgatás informatikai támogatása, Virtuális kormányablak kialakítása	PA	2021 1.3; 2022 1.2; 2022 5.2	1,2
3. /13	Adatalapú döntéshozatal és jogalkotási folyamat kialakítása	RRF	2022 4.3; 2023 1.3; 2021 1.3; 2022 1.2; 2020 3.4	1
3. /14	Közszolgáltatások hatékonyságát növelő nemzeti informatikai eszközkezelési rendszer megerősítése	RRF	2023 1.3; 2021 1.3; 2022 1.2; 2020 3.4	1
3. /15	Konzolidált digitális közigazgatás létrehozása – Digitális Megújulás Operatív Program Plusz	PA	2023 1.3; 2021 1.3; 2022 1.2; 2020 3.4	1
3. /16	A foglalkoztatáspolitikai intézményrendszer adminisztratív folyamatainak hatékonyabbá tétele	PA	CSR1 (2023), CSR1 (2022), CSR3 (2021)	1
3.2.	Közkiadások hatékonysága			
3. /17	A közkiadások hatékonyságának javítása kiadási felülvizsgálatok révén		2023 1.2; 2023 1.3	2
3. /18	Prudens költségvetési politika biztosítása		2023 1.2	2
3. /19	Fokozatos és fenntartható konszolidációra irányuló középtávú költségvetési stratégia		2024 1.7; 2023 1.4	2
3. /20	A középtávú költségvetési keret megerősítése, az éves költségvetés hozzáigazítása a költségvetési évhez		2024 1.7; 2023 1.4	2
3.3.	Antikorrupció			
3. /21	Nemzeti korrupcióellenes stratégia és cselekvési terv kidolgozása és végrehajtása		2022 4.1; 2022 4.2	2
4.	Foglalkoztatáspolitikai			

4. /1	Fiatalok elhelyezkedésének támogatása	PA	2024 3.4; 2023 3.2; 2022 3.1; 2020 2.1; 2019 2.1	2
4. /2	Időskorúak elhelyezkedésének támogatása (A munkaerő-kínálat bővítése és fejlesztése)	PA	2024 3.4; 2023 3.2; 2022 3.1; 2020 2.1; 2019 2.1	2
4./3	Tartós munkanélküliek és hátrányos helyzetű személyek elhelyezkedésének támogatása		2024 3.4; 2023 3.2; 2022 3.1; 2020 2.1; 2019 2.1	2
4. /4	Munkaerő mobilitásának elősegítése		2024 3.4; 2023 3.2; 2022 3.1; 2020 2.1; 2019 2.1	2
4. /5	Munkavállalók képzési programjai	PA	2024 3.4; 2023 3.2; 2022 3.1; 2020 2.1; 2019 2.1	2
4. /6	KKV-k kapacitás- és foglalkoztatás-bővítő támogatásai	PA	2024 3.4; 2023 3.2; 2022 3.1; 2020 2.1; 2019 2.1	2
4. /7	Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	PA	2024 3.4; 2023 3.2; 2022 3.1; 2020 2.1; 2019 2.1	2
4. /8	„Ukrajnából érkezők foglalkoztatásának ösztönzése érdekében vállalati gyermekmegőrzés és nyelvtanfolyam támogatása” program		2024 3.4; 2023 3.2; 2022 3.1; 2020 2.1; 2019 2.1; 2022 1.1	2
4. /9	Közfoglalkoztatási programok	PA	2024 3.4; 2023 3.2; 2022 3.1; 2020 2.1; 2019 2.1	2
5.	Demográfia			
5.1.	Családpolitika			
5. /1	Komplex bölcsődefejlesztés	RRF/ PA	2024 3.2; 2022 3.2; 2020 2.2	2
5. /2	Ágazati fejlesztések az EFOP Plusz Operatív Program 6. prioritásának keretéből	PA	2024 3.2; 2022 3.2; 2020 2.2, 2019 2.1	2
5. /3	Babaváró támogatás		2024 2.3; 2023 1.6; 2023 1.7	2
5.2.	Lakáspolitikai			
5. /4	CSOK Plusz		2023 1.6 2023 1.7; 2022 3.2; 2022 6.5	2, 3
5. /5	Falusi CSOK támogatás		2024 1.6; 2024 3.2; 2023 1.6 2023 1.7; 2022 3.2; 2022 6.5	2, 3
5. /6	Lakosság energiahatékonysági beruházásai	RRF	2024 1.6; 2024 3.2; 2023 1.6 2023 1.7; 2022 3.2; 2022 6.5	2, 3
5. /7	Szociális lakások építése, felújítása, lakhatási körülmények javítása	RRF	2024 1.6; 2024 2.3; 2023 4.2; 2022 3.2; 2022 6.5	2, 3
5. /8	Megújuló energiatermelés és felhasználás a hátrányos helyzetű településeken	RRF	2024 1.6; 2024 2.3; 2023 4.2; 2022 3.2; 2022 6.5	2, 3
6.	Szegénység elleni küzdelem, társadalmi felzárkózás			
6. /1	Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	PA	2019 2.2; 2020 2.2; 2022 3.2; 2023 3.1; 2024 3.2; 2023 3.3	2
6. /2	Hátrányos helyzetű településeken élő személyek esélyeinek növelése, életkörülményeinek javítása (Jelenlét a felzárkózó településeken)	PA	2019 2.2; 2020 2.2; 2022 3.2; 2023 3.1; 2024 3.2; 2023 3.3	2
6. /3	Szociális lakások építése, felújítása, lakhatási körülmények javítása	RRF	2022 3.2; 2023 1.7; 2024 1.6	2
6. /4	Megújuló energiatermelés és felhasználás a hátrányos helyzetű településeken	RRF	2024 2.3; 2023 4.8	2
6. /5	A helyi sajátosságokon alapuló foglalkoztatás és készségfejlesztés előmozdítása	RRF	2019 2.2; 2020 2.2; 2022 3.2; 2023 3.1; 2024 3.2; 2023 3.3	2
6. /6	Közösségorientált pedagógia	RRF	2019 2.2; 2020 2.2; 2022 3.2; 2023 3.1; 2024 3.2; 2023 3.3	2
7.	Oktatás			
7.1.	Köznevelés			
7. /1	A tanári hivatás vonzerejének növelése Pedagógus életpályamodell - pedagógus bérintézkedés	PA	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /2	21. századi technológiai környezetre épülő, versenyképes közoktatás megteremtése - Digitális oktatáshoz való egyenlő hozzáférés feltételeinek biztosítása a tanulók és a pedagógusok számára	RRF	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /3	A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésének-oktatásának támogatása	RRF	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /4	A minőségi oktatáshoz való hozzáférés javítása a felső tagozaton - Magasabb színvonalú oktatáshoz való hozzáférés támogatása a kis létszámú feladatellátási helyeken	RRF	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /5	A pedagógusok átképzése és az intézményvezetők vezetői készségeinek javítása	RRF	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /6	A tanári hivatás vonzerejének növelése - Hátrányos helyzetű tanulókkal foglalkozó pedagógusok számára többlettámogatás biztosítása	PA	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2

7. /7	Sérülékeny tanulói csoportok (hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, köztük roma tanulók) sikeres iskolai előrehaladásának támogatása (Roma Szakkollégiumok, Tanoda, Útravaló Ösztöndíjprogram)		2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7.2.	Felsőoktatás			
7. /8	Gyakorlatorientált felsőfokú képzés infrastruktúrális és készségfejlesztése	RRF	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /9	Innovatív képzésformák a felsőoktatási intézményekben – Fokozatváltás a digitális felsőoktatásban a munkaerő versenyképességének növelése érdekében	RRF	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /10	Innovatív képzésformák a felsőoktatási intézményekben – Mikrotanúsítványt nyújtó képzések tesztelése a felsőoktatásban	RRF	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /11	A hallgatói sikeresség fokozása lemorzsolódást csökkentő, tanulást támogató programokkal (agrár, MTMI, pedagógus, orvos-egészségtudományi képzési terület)	PA	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /12	A hátrányos helyzetű hallgatók támogatása mobilitási és mentorálási programokkal	PA	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /13	A környezeti dimenziók integrálása az államháztartásba – a „ne okozzon jelentős kárt” (DNSH) elvének megvalósítása az állami finanszírozási programokban		2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /14	PROFFORMANCE oktatói teljesítményt értékelő eszköz (tool.profformance.eu) népszerűsítése a felsőoktatási intézmények körében, és a tanítást-tanulást fejlesztő központok létrejöttének, megerősödésének és hálózatosodásának elősegítése		2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /15	„A Fokozatváltás a felsőoktatásban középtávú szakpolitikai stratégia 2016.” 2025–2026. évekre szóló cselekvési terve		2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /16	A tanárképzés és tanártovábbképzés értékközpontú és gyakorlatorientált átalakítása		2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /17	Bérfejlesztés a felsőoktatási intézmények által fenntartott köznevelési intézményekben és szakképző intézményekben		2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /18	Energiakompenzáció		2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /19	Több felsőoktatási intézmény komplex fejlesztése		2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7.3.	Szakképzés			
7. /20	Felülvizsgált Szakképzés 4.0 stratégia és a végrehajtása érdekében szükséges intézkedéseket magában foglaló Cselekvési Terv		2024 3.3; 2022 3.3; 2022 5.3 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /21	21. századi szakképző intézményfejlesztési program	RRF	2024 3.3; 2022 3.3; 2022 5.3 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /22	Országos Központi Akkreditált Vizsgaközpont hálózat kialakítása	RRF	2024 3.3; 2022 3.3; 2022 5.3 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /23	Szakképzési digitális tananyagfejlesztés	RRF	2024 3.3; 2022 3.3; 2022 5.3 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /24	Apáczai ösztöndíjprogram	PA	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /25	Szakképzési hátránykompenzációs programok és rugalmas tanulási utak	PA	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /26	Minőségfejlesztés a továbbképzési paletta bővítése a szakképzésben	PA	2024 3.3; 2022 3.3; 2022 5.3 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /27	Mérés-értékelés, tudásbeszámítás és átjárhatóság fejlesztése a szakképzésben	PA	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /28	Pálya- és karrier-tanácsadás a szakképzésben	PA	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /29	Szakképzési ágazati tudásközpontok létrehozása	PA	2024 3.3; 2022 3.3; 2020 2.3; 2019 2.3	2
7. /30	Zöld készségek oktatása a középfokú szakképzésben		2024 3.3; 2022 3.3; 2022 5.3 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7.4.	Felnőttképzés			
7. /31	Egyéni Tanulási Számlák (ETSZ) rendszerének kifejlesztése és megvalósítása Magyarországon (HUN-ILA) REFORM/SC2022/159		2024 3.3; 2022 3.3; 2022 5.3 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
7. /32	"A munkavállalók és vállalatok alkalmazkodóképességének és termelékenységének javítása a munkaerő fejlesztésén keresztül"	PA	2024 3.3; 2024 3.4; 2022 3.3; 2022 5.3 2020 2.3; 2020 3.8; 2019 2.3	2
8.	Egészségügy			
8. /1	Alapellátás fejlesztése	RRF	2022 3.4; 2020 1.2; 2020 1.3, 2019 2.4	2
8. /2	A XXI. századi egészségügy feltételeinek kialakítása	RRF	2022 3.4; 2020 1.2; 2020 1.3, 2019 2.4	2

8./3	Az egészségügy digitális átállásának támogatása	RRF	2022 3.4; 2020 1.2; 2020 1.3, 2019 2.4	2
8./4	Az önellátásra korlátozottan képes emberek biztonságát és életvédelmét szolgáló digitalizációs projekt – „Gondosóra”	RRF	2019 2.2;2020 2.2;2022 3.2;2023 3.1;2024 3.2;2023 3.3	2
9.	Fenntartható gazdaság			
9.1.	Energiapolitika			
9.1/1	Lakossági napelemes rendszerek támogatása és fűtési rendszerek elektrifikálása napelemes rendszerekkel kombinálva	RRF	2024 1.3; 2024 2.3; 2024 4.1; 2024 4.2; 2024 4.3;	1,3
9.1/2	Alternatív megújuló energiaforrások széleskörű alkalmazását támogató reformok	RRF	2024 1.3; 2024 2.3; 2024 4.1; 2024 4.2; 2024 4.3;	1,3
9.1/3	Közintézmények energetikai korszerűsítése	RRF/ PA	2024 1.3; 2024 2.3; 2024 4.1; 2024 4.2; 2024 4.3	1,3
9.1/4	Ipar szereplők és vállalatok energiahatékonyság-javító és megújuló energetikai fejlesztéseinek támogatása	RRF/ PA	2024 1.3; 2024 2.3; 2024 4.1; 2024 4.2; 2024 4.3;	1,3
9.1./5	Energetikai hálózatok, digitalizáció, energiatároló-kapacitások fejlesztése	RRF/ PA	2024 1.3; 2024 2.3; 2024 4.1; 2024 4.2; 2024 4.3;	1,3
9.1/6	A bio üzemanyagok bekeverési arányának növelése		2024 1.3; 2024 2.3; 2024 4.1; 2024 4.2; 2024 4.3;	1,3
9.2.	Zöld közlekedés			
9.2/1	Elektromosjármű-beszerzés vállalkozásoknak	RRF	2022 6.6; 2020 3.5; 2019 3.3	1
9.2/2	Elektromos töltőállomások telepítése	RRF	2022 6.6; 2020 3.5; 2019 3.3	1
9.2/3	Nemzeti Kerékpáros Stratégia 2030		2022 6.6; 2020 3.5; 2019 3.3	1
9.2/4	Vasúthálózati szűk keresztmetszet kiváltása TEN-T korridoron (Békéscsaba és Lőkösháza szakasz)	RRF	2022 6.6; 2020 3.5; 2019 3.3	1
9.2/5	Egységes országos tarifa- és utastájékoztatási rendszer reformja	RRF	2022 6.6; 2020 3.5; 2019 3.3	1
9.2/6	Közútfejlesztések (M4, M44, M49 egyes szakaszainak megvalósítása, valamint Mohács Duna-híd és kapcsolódó úthálózat megvalósítása)		2022 6.6; 2020 3.5; 2019 3.3	1
9.3.	Fenntartható környezet			
9.3/1	Koncessziós rendszer bevezetése - az állami hulladékgazdálkodási közfeladat hatékony ellátása, az uniós hulladékgazdálkodási célértékek elérése		2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1
9.3/2	Országos Hulladékgazdálkodási Terv 2021-2027	PA	2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1
9.3/3	Intelligens-okos hulladékgyűjtők kiépítése és ahhoz kapcsolódó zéró emissziós logisztikai eszközök beszerzése	RRF	2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1
9.3/4	Az egyszer használatos üveg- és műanyag palackok, valamint fém italdobozok visszaváltási rendszerének bevezetése		2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1
9.3/5	Magyarország Körforgásos Gazdasági Stratégiája és Akcióterve		2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1
9.3/6	Körforgásos Gazdaságra való átállást elősegítő pályázati felhívások (KEHOP Plusz, 2. prioritás)	PA	2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1
9.3/7	Zöld gazdasági gyártó-kapacitások kiépítése	RRF	2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1
9.3/8	Zöld technológiák alkalmazása	RRF	2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1
9.3/9	Zöld gazdaság emberi erőforrásainak megerősítése	RRF	2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1
9.3/10	Nemzeti Víziközmű-közzolgáltatási Stratégia	PA	2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1
9.3/11	Víz Keretirányelv végrehajtásával kapcsolatos monitoring rendszer kiépítése	PA	2022 5.1; 2020 3.6;	1
9.3/12	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő intézkedések felgyorsítása a vízgazdálkodás területén	RRF	2022 5.1; 2020 3.6;	1
9.3/13	Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés	PA	2022 5.1; 2020 3.6;	1
9.3/14	Országos Rekonstrukciós Program		2022 5	
9.3/15	A biológiai sokféleség megőrzésének 2030-ig szóló nemzeti stratégiája végrehajtása		2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1
9.3/16	Természetvédelmi beruházások megvalósítása - 2021-2027/2029	PA	2022 5.1; 2020 3.6; 2019 3.4	1

10. táblázat: Beruházási igények

	Közös Prioritás	Beruházási igény leírása (beruházási elem neve)
1	Tisztességes zöld és digitális átállás	<p>A vállalati zöld és digitális átállás megvalósításához szükséges beruházások felgyorsítása. A tudásalapú gazdaság megerősítése a meglévő intézmények fejlesztésével, az egészséges életre, a zöld átállásra, a digitális átállásra és a biztonságra fókuszáló innovációs befektetésekkel.</p> <p>Digitális közigazgatási ügyintézés, helytől független ügyféloldali ügyintézés és az ügyintézői támogatás fejlesztése, az ehhez szükséges infrastruktúra kialakítása.</p> <p>Az oktatás különböző szintjeinek digitális átalakítását célzó beruházások támogatása eszközök és a szükséges infrastruktúra biztosításával.</p> <p>A közlekedés digitalizációjának fejlesztése.</p> <p>Hulladékgazdálkodási infrastruktúra fejlesztése, az elkülönített gyűjtés, feldolgozás támogatásával.</p> <p>Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő intézkedések felgyorsítása a vízgazdálkodás területén, a szükséges helyreállító beruházások megvalósítása.</p> <p>A víziközmű-rendszerek fejlesztése, a hálózat rekonstrukciójához kapcsolódó beruházások folytatása.</p>
	Társadalmi és gazdasági ellenállóképesség	<p>A mikrovállalkozások- és kkv-k termelékenységének, nemzetközi versenyképességének javítását, K+F és innovációs aktivitását élénkítő beruházások támogatása annak érdekében, hogy gazdasági szerepük, hozzájárulásuk a hazai hozzáadott érték termelésében tovább növekedjen.</p> <p>A célzott, aktuális piaci és egyéni igényekhez igazodó aktív munkaerőpiaci eszköztár továbbfejlesztése, hatékony, integrált ügyintézési rendszer kialakítása által a munkaerőpiac stabilitásának megőrzése, a foglalkoztatás bővítése és a munkaerő fejlesztése érdekében.</p> <p>A megfelelő területi lefedettséget biztosító komplex bölcsődefejlesztés a férőhelyek további bővítésével, különböző típusú bölcsődék támogatásával, az infrastrukturális beruházások folytatásával.</p> <p>A lakosság otthonteremtési céljainak támogatása, valamint a lakhatási körülmények javítása infrastruktúra fejlesztése által. A lakosság energiahatékonysági beruházásainak támogatása. Szociális bérlakások építése és felújítása.</p> <p>Beruházás a lakossági megújuló energiatermelő rendszerek kialakításába, különös tekintettel a hátrányos helyzetű településekre.</p> <p>A társadalmi befogadásra és a szegénység csökkentésére irányuló nemzeti stratégiai szakpolitikai keret által meghatározott beruházások végrehajtása.</p> <p>Az oktatáspolitikai céljainak eléréséhez az oktatási infrastruktúrát érintő, valamint eszközfejlesztést eredményező beruházások felgyorsítása, a minőségi szakmai oktatás feltételeinek megteremtése érdekében további beruházások indítása.</p> <p>A járó- és fekvőbeteg szakellátás és az azt támogató sürgősségi ellátás, illetve a vérellátás infrastrukturális megerősítése. Az egészségügy digitális átállásának támogatását célzó beruházások folytatása.</p> <p>Az infrastruktúra fejlesztések folytatása a vasúti közlekedés területén (pálya-, és járműállomány fejlesztése, digitalizáció fejlesztése). Az infrastruktúra fejlesztések folytatása a közúti közlekedés területén (járműállomány fejlesztése, digitalizáció fejlesztése).</p>
3	Energiabiztonság	<p>Alternatív megújuló energetikai beruházások megvalósítása.</p> <p>A lakossági napelemes és elektromos fűtési rendszerek támogatása, mely hozzájárul a fosszilis energiahordozók arányának csökkentéséhez.</p> <p>Beruházás a lakossági megújuló energiatermelő rendszerek kialakításába, különös tekintettel a hátrányos helyzetű településekre.</p> <p>Az energiahatékonyság erősítése, az ipar zöldítését célzó beruházások ösztönzése.</p> <p>A lakosság energiahatékonysági beruházásainak megvalósítása.</p> <p>Az oktatási intézmények energiahatékonyságát növelő beruházások megvalósítása.</p> <p>A megújuló energiaforrások további elterjesztését segítő hálózatfejlesztés, a hálózati kapacitások szűk keresztmetszetének megszüntetése.</p> <p>Elektromobilitás ösztönzése, az elektromos töltőhálózat fejlesztése.</p>
4	Védelmi képességek kiépítése	

